Najaarsrapportage 2024

gemeente ermelo

Inhoudsopgave

1. Aanbiedingsbrief ... 3
2. Financieel perspectief ... 4
3. Programma Samen Werken voor Ermelo ... 5
3.1 Financiële mutaties ... 5
3.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Werken voor Ermelo ... 15
Subprogramma Bestuur en Organisatie ... 15
Subprogramma Openbare Orde en Veiligheid ... 18
Subprogramma Financiën ... 19
4. Programma Samen Leven in Ermelo ... 21
4.1 Financiële mutaties ... 21
4.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Leven in Ermelo ... 31
Subprogramma Kansrijk opgroeien ... 31
Subprogramma Op weg naar samenredzaamheid ... 34
Subprogramma Perspectief op (on)betaald werk ... 35
Subprogramma Zelfstandig thuis ... 37
5. Programma Samen Wonen in Ermelo ... 39
5.1 Financiële mutaties ... 39
5.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Wonen in Ermelo ... 47
Subprogramma Verkeer en Vervoer ... 47
Subprogramma Kwaliteit openbare ruimte ... 56
Subprogramma Wonen ... 58
Subprogramma Duurzaamheid en Milieu ... 62
6. Programma Samen Ondernemen in Ermelo ... 67
6.1 Financiële mutaties ... 67
6.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Ondernemen in Ermelo ... 69
Subprogramma Economie ... 69
Subprogramma Bedrijvigheid ... 70
Subprogramma Toerisme en Recreatie ... 71
7. Overzicht Taakstellingen ... 73

1. Aanbiedingsbrief

Hierbij bieden wij u de Najaarsrapportage 2024 aan. Met deze rapportage stellen wij uw raad tussentijds op de hoogte van de voortgang van de Meerjarenbegroting 2024-2027.

Nieuw ten opzichte van de eerdere jaren
Conform raadsbesluit zijn we vanaf dit jaar terug gegaan naar twee tussentijdse rapportages en is de benaming aangepast van de Eerste en Tweede Bestuursrapportage naar respectievelijk de Voorjaars- en Najaarsrapportage. De financiële mutaties staan nu per subprogramma en er vindt een inhoudelijke update plaats over de voortgang van de speerpunten per subprogramma. We komen hiermee tegemoet aan de wens van de raad om tijdig geïnformeerd te worden, zodat er nog bijgestuurd kan worden. Het document is hiermee wel omvangrijker geworden dan voorheen.

Toelichting op de (financiële) uitkomst
Om bij de jaarrekening afwijkingen ten opzichte van de begroting zo veel mogelijk te voorkomen, is er sprake van een groot aantal begrotingswijzingen. Hiervan betreffen veel posten budgetoverhevelingen naar het volgende jaar. Deze wijzigingen betreffen verschuivingen die niet tot een ander begrotingssaldo leiden.

We hebben er voor gekozen om de aangenomen moties bij de Kadernota 2025 financieel te verwerken via deze Najaarsrapportage. Aangezien het niet altijd duidelijk is hoeveel en per wanneer de middelen nodig zijn, storten we de middelen in een (nieuwe) bestemmingsreserve Uitvoering Moties. Zodra de plannen concreet zijn, doen we een beroep op deze reserve. In totaal storten we daar afgerond € 4,0 miljoen in. Omdat we dit jaar (weer) grote incidentele voordelen kennen, doen we deze storting ten laste van het rekeningsaldo en niet via een overheveling uit de Algemene Reserve.

Ondanks bovengenoemde storting van € 4,0 miljoen, resulteert deze Najaarsrapportage in 2024 in een fors incidenteel voordeel, van € 3,0 miljoen.

Het totale voordeel van € 7,0 miljoen wordt per saldo door de volgende posten verklaard:

• Circulaires gemeentefonds	€ 4,0 miljoen
• Specifieke uitkering niet-boogde kosten Jeugdzorg	€ 1,0 miljoen
• Overschot Beschermd Wonen / Maatschappelijke Opvang	€ 1,1 miljoen
• Terugontvangen subsidie Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	€ 0,8 miljoen
• Een storting in de Reserve Transformatie Sociaal Domein	€ 1,9 miljoen -/-
• Rijksmiddelen 2024 opvang Oekraïners	€ 3,5 miljoen
• Uitgaven opvang Oekraïners	€ 1,8 miljoen -/-
• Storting in de Reserve Huisvesting	€ 1,7 miljoen -/-
• Lagere kapitaallasten als gevolg van actualisatie investeringen	€ 0,8 miljoen
• Rente-inkomsten schatkistbankieren	€ 0,8 miljoen
• Hogere opbrengst belastingen	€ 0,3 miljoen
	€ 7,0 miljoen

We zien vanaf 2025 ook een structureel voordeel, van gemiddeld € 0,8 miljoen. Dit is echter inclusief het al eerder gemelde voordeel op de Septembercirculaire 2024 van gemiddeld € 1,2 miljoen. Daar staan met name nadelen in het sociaal domein, onderdeel Jeugd, tegenover.

Het college van burgemeester en wethouders

2. Financieel perspectief

Toelichting:
Deze najaarsrapportage rapporteert ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024 en de Meerjarenbegroting 2025-2028.

Deze rapportage is op basis van de subprogramma's uit de meerjarenbegroting.
In deze najaarsrapportage wordt vooruitgekeken en een inschatting gemaakt van de benodigde budgetten voor geheel 2024.

(bedragen x € 1.000)	2024		2025		2026		2027		2028	
Programma Samen Werken	-684	V	-1.438	V	-1.442	V	-1.313	V	-1.331	V
Programma Samen Leven	-1.603	V	447	N	556	N	579	N	707	N
Programma Samen Wonen	-498	V	56	N	51	N	38	N	35	N
Programma Samen Ondernemen	-314	V	0		0		0		0	
TOTAAL budgettaire uitkomst	**-3.099**	**V**	**-935**	**V**	**-835**	**V**	**-696**	**V**	**-589**	**V**

(bedragen x € 1.000)	2024		2025		2026		2027		2028	
Uitkomst Voorjaarsrapportage 2024	146	N								
Uitkomst Meerjarenbegroting 2025-2028			-25	V	3.414	N	2.122	N	2.838	N
Uitkomst Najaarsrapportage 2024	-3.099	V	-935	V	-835	V	-696	V	-589	V
Financieel perspectief na Najaarsrapportage	**-2.953**	**V**	**-960**	**V**	**2.579**	**N**	**1.426**	**N**	**2.249**	**N**
Restant bestaande taakstellingen			2.335	N	2.488	N	5.252	N	5.252	N

We staan meerjarig nog altijd fors in de min. Via de Kadernota 2026 komen we met voorstellen om tot een sluitende begroting te komen. Hierbij wordt ook de haalbaarheid van de bestaande taakstellingen (€ 5,25 miljoen vanaf 2027) meegenomen.

3. Programma Samen Werken voor Ermelo

3.1 Financiële mutaties

Onderstaande tabel toont de financiële begrotingsmutaties behorende bij dit programma. In de tabel wordt het financieel effect van de begrotingswijzigingen weergegeven. De toelichtingen volgen onder de tabel.

Begrotingsaanpassingen	2024	2025	2026	2027	2028
Subprogramma Bestuur en Organisatie					
Collegebesluiten:					
A. Functie regisseur ondermijning					
* Bijdrage Ermelo		33	33	33	
B. Interim-dividend Alliander					
* Dividendopbrengst verkoop Kenter B.V.	-139				
C. Dividend BNG					
* Dividendopbrengst BNG	52				
D. Contributievoorstel VNG					
* Bijdrage VNG en fonds GGU		23	23	23	23
* Dekking stelpost - nominale ontwikkelingen		-23	-23	-23	-23
E. Budget Kinderburgemeester					
* Budget kinderburgemeester		8			
F. Dividend Vitens					
* Dividendopbrengst Vitens	30				
G. Meicirculaire 2024					
* Uitvoeringskosten LBV(+)		33			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	33	-33			
H. 1e Bestuursrapportage 2024 Meerinzicht					
* Uniforme bijdrage Bedrijfsvoering	120	136	160	168	178
* Specifieke bijdrage Bedrijfsvoering	-80	58	58	58	58
* Stelpost Indexering GR	-40	-194	-218	-226	-236
I. Aanpassing ontvangen rente Meerinzicht					
* Rente teruggave 2023	86				
J. Energiekosten 2024-2025					
* Energiekosten gemeentelijke gebouwen en overige objecten	246	269	269	269	269
* Egalisatievoorziening riolering	-117	-117	-117	-117	-117
* Stelpost Prijsmutaties		-152	-152	-152	-152

K. Cultuur projecten					
* Subsidie culturele projecten	-42	-46	-46	-46	-46
Budgetaanpassingen:					
L. Lokale rekenkamer					
* Budget lokale rekenkamer	4				
* Bijdrage Harderwijk Lokale Rekenkamer	-3				
M. Burgerleges					
* Legesopbrengst persoonsgebonden documenten	-102				
N. Werkbudget financiën					
* Vrijval werkbudget financiën	-68				
O. Organisatiekosten verkiezingen					
* Verkiezingsbudget	22				
P. Toerekening Tractie					
* Doorbelasting Tractie	68				
Q. Subsidie Vitaal Openbaar Bestuur					
* Subsidie VOB	-33	-10			
* Uitvoeringskosten subsidie VOB	33	10			
R. Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden					
* Vrijval RVU-verplichtingen		-26	-26	-26	-26
S. APPA-voorziening					
* Storting APPA-voorziening	471				
* Vrijval pensioenverplichtingen (oud)wethouders		-88	-88	-88	-88
T. Salarislasten en inhuurverplichtingen					
* Inhuurverplichtingen Wijkservice	240				
* Salarislasten Wijkservice	40				
* Stelpost Loonmutaties	-280				
* Vrijval SP Loonmutaties	-92				
* Vrijval SP FUWA	-45				
* Actualisatie SP Salarissen	32				
U. Algemene personeelsmutaties					
* Centraal personeelsbudget	-23				
* Algemene personeelsinkomsten	-41				
* Ambtsjubilea	7				
* Budget arbeidsomstandigheden	-13				
* Uitbetaalde transitievergoedingen	108				
* Compensatie UWV transitievergoeding	-108				
* Verplichtingen voormalig personeel	51				
* Storting voorziening voormalig personeel	114				
* Vrijval voorziening voormalig personeel	-67				
* WW-verplichting(en)	27				

* Onttrekking WW-voorziening	-39				
* Vrijval WGA-voorziening	-496				
* Overige budgettaire aanpassingen	-13				
V. Dossier Tomassen Duck-To B.V.					
* Inhuurbudget Bestuursdienst	-110				
* Inhuurbudget Tomassen	110				
* Inhuurbudget Bestuursdienst	-30				
* Adviesbudget Tomassen	30				
W. Budgetoverhevelingen:					
* Kosten vervanging roomdisplays vergaderplein	-18	18			
* Algemene reserve	18	-18			
Totaal budgetaanpassing	**-57**	**-119**	**-127**	**-127**	**-160**
Subprogramma Openbare Orde en Veiligheid					
A. Budgetaanpassingen					
* Vrijval inhuurbudget installatieadviseur	-10				
* Vrijval afvalverwerkingskosten kazerne	-3	-3	-3	-3	-3
* Budget handhaving	-15	-15	-15	-15	-15
* Opbrengsten opgelegde dwangsommen	45	15	15	15	15
* Te verwachten opbrengsten algemene vergunningen	35	35	35	35	35
* Eenmalige vrijval diverse budgetten	-22				
* Uitgaven begeleiding (ex-) gedetineerden	7				
* Subsidie re-integratie (ex-) gedetineerden	-7				
B. Budgetoverhevelingen:					
* Budgetoverheveling RI&E-knelpunten	-16	16			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	16	-16			
* Budgetoverheveling Kroegentocht	-10	10			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	10	-10			
* Budgetoverheveling nalevingsonderzoek leeftijdsgrens schenken alcohol	-10	10			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	10	-10			
* Budgetoverheveling PvA Mensenhandel	-4	4			
* Algemene reserve	4	-4			
Totaal budgetaanpassing	**30**	**32**	**32**	**32**	**32**

Subprogramma Financiën					
Collegebesluiten:					
A. Decembercirculaire 2023					
* Decembercirculaire 2023	-613				
B. Meicirculaire 2024					
* Meicirculaire 2024	-2.337				
C. Septembercirculaire 2024					
* Septembercirculaire 2024	-458	-1.532	-2.158	-2.057	-1.994
* Stelpost nominale ontwikkelingen			98	185	204
* Stelpost volume ontwikkelingen		-21	-74	-145	-213
* Afboeken bezuiniging hervormingsagenda Jeugd			585	597	598
D. BTW-compensatiefonds					
* BTW compensatiefonds	-621				
Budgetaanpassingen:					
E. Kapitaallasten					
* Bestemmingsreserve Nieuwbouw Calluna	504				
* Bestemmingsreserve GVVP	74				
* Bestemmingsreserve Overig Verkeer en Vervoer	55				
* Bestemmingsreserve Centrumontwikkeling	14				
* Bestemmingsreserve Investeringen fysiek domein	-127				
* Bestemmingsreserve Duurzaamheid	4				
F. Rente schatkistbankieren					
* Renteopbrengsten	-781				
G. Rente Rabobankrekening					
* Rente deposito	-26				
H. Weerstandscapaciteit					
* Algemene reserve	-844	844			
* Algemene risicoreserve	844	-844			
I. Vrijval stelposten					
* Vrijval stelpost incidenteel onvoorzien	-27				
* Vrijval stelpost volumeontwikkeling	-326				
* Vrijval stelpost prijsmutaties	-268				
* Vrijval stelpost indexering GR	-150				
J. Inkomsten algemene belastingen					
* Inkomsten onroerendezaakbelasting	-572				
K. Moties Kadernota 2025					
Toevoeging aan de Reserve Uitvoering moties:					
* Motie 7 - Verlaging woonlasten	900				
* Motie 13 – Toekomstbestendig museum	25				
* Motie 18 – Begrazingsplan	10				
* Motie 19 – Natuurbegraven	50				

* Motie 21 – Versnelling woningbouw	500				
* Motie 22 – Haalbaarheidsonderzoek	100				
Toevoeging aan de Reserve Duurzaamheid:					
* Motie 14 – Oprichting duurzaamheidsfonds	300				
Toevoeging aan de Reserve Grondexploitatie:					
* Motie 16 – Actief grondpolitiek	2.000				
Budgetaanpassing:					
Motie 20 – Fietsenstalling	10				
* Motie 22 – Haalbaarheidsonderzoek, dekking uit de Reserve Grondexploitatie	-100				
* Motie 7 - Verlaging woonlasten		450	450		
* Dekking Reserve Uitvoering moties		-450	-450		
L. Forensenbelasting					
* Opbrengst forensenbelasting	202	202	202	202	202
Totaal budgetaanpassing	**-1.658**	**-1.351**	**-1.347**	**-1.218**	**-1.203**

Kapitaallasten:					
A. Kapitaallasten					
* Bedrijfsvoering	-45				
* Invulling taakstelling reëel begroten	1.046				
Totaal budgetaanpassing	**1.001**	**0**	**0**	**0**	**0**

Totaal programma Samen Werken					
Totaal budgetaanpassing	**-886**	**-1.640**	**-1.644**	**-1.515**	**-1.533**

Toelichting op de financiële mutaties:

Subprogramma Bestuur en Organisatie

A. Functie regisseur ondermijning
De rol van Regisseur ondermijning Veluwe West met drie jaar te verlengen tot en met 2027.

B. Interim-dividend Alliander
Alliander heeft besloten om over het boekjaar 2024 een speciaal dividend (in de vorm van een interim-dividend) uit te keren van € 53 miljoen als gevolg van de verkoop van Kenter B.V. De overdracht van de aandelen van Kenter B.V. heeft op 31 januari 2024 plaatsgevonden. Voor gemeente Ermelo komt dit neer op een eenmalige dividenduitkering van € 139.000 in boekjaar 2024.

C. Dividend BNG
Bijstelling van het te verwachten dividend naar aanleiding van de dividenduitkering over 2023.

D. Contributievoorstel VNG
Op woensdag 26 juni 2024 heeft de algemene ledenvergadering van de VNG plaatsgevonden. In de ALV zijn stukken voorgelegd aan de leden ter besluitvorming. De financiële effecten van de aangenomen proposities binnen het GGU-fonds en het vastgestelde contributievoorstel VNG worden gedekt uit de stelpost nominale ontwikkelingen.

E. Budget Kinderburgemeester
Het budget voor de kinderburgemeester voor boekjaar 2025 is (eerder) abusievelijk afgeraamd. Deze fout wordt bij deze rapportage hersteld.

F. Dividend Vitens
Door de aanzienlijke investeringsopgave staat de financierbaarheid van Vitens al langere tijd onder druk, met als gevolg dat Vitens de afgelopen jaren geen dividend heeft uitgekeerd. Gezien deze omstandigheden wordt verwacht dat er over 2024 eveneens geen dividend zal worden uitgekeerd.

G. Meicirculaire 2024
In de Meicirculaire 2024 wordt vanuit het Rijk een decentralisatie uitkering verstrekt voor de uitvoeringskosten Lbv (Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties). De ontvangen gelden worden via de Egalisatiereserve meerjarenbegroting overgeheveld van 2024 naar 2025.

H. 1e Bestuursrapportage 2024 Meerinzicht BV
Deze rapportage presenteert de financiële uitwerking van de 1e begrotingswijziging 2024 van Meerinzicht. De meerjarige bijdrage aan Meerinzicht stijgt als gevolg van de nieuwe CAO-afspraken 2024. De impact op de uniforme en specifieke bijdrage blijft beperkt, doordat de effecten kunnen worden verrekend met de dekking vanuit de Kadernota 2024 (2,8% loonontwikkeling) en andere bijdragen. Ook is het belangrijk om op te merken dat er in 2024 incidenteel middelen terugvloeien aan de gemeente voor een totaalbedrag van € 1.041.000. De budgettaire gevolgen worden gedekt uit de stelpost indexering GR.

I. Aanpassing ontvangen rente Meerinzicht
In 2023 heeft Meerinzicht € 832.000 aan renteopbrengsten terug laten vloeien naar de gemeenten, gebaseerd op de verdeelsleutel voor bedrijfsvoering. In april 2024 besloot het bestuur, na aanvullend advies, om de renteopbrengsten in het vervolg te verdelen op basis van zowel de bevoorschotting van de zorgkosten als de bedrijfsvoeringskosten. Aangezien Harderwijk een groter aandeel heeft in de zorgkosten resulteert deze aangepaste verdeelsleutel in een hoger aandeel voor Harderwijk (56% in plaats van 39%). Afgesproken is dat de renteopbrengsten over 2023 alsnog worden herverdeeld volgens deze nieuwe verdeelsleutel.

J. Energiekosten 2024-2025
De Inkoopsamenwerking Noord-Veluwe (ISNV) heeft eind 2023 een raamovereenkomst gesloten met ENGIE B.V. voor de levering van energie in 2024 en 2025. De energietarieven zijn voor twee jaar vastgelegd. De budgettaire effecten als gevolg van deze overeenkomst waren nog niet verwerkt in de begroting. De energiekosten van de gemalen en drukpompen riolering worden gedekt uit de egalisatievoorziening riolering. De overige energiekosten worden verrekend met de stelpost prijsmutaties.

K. Cultuur projecten
Betreft een budgetoverheveling naar een ander subprogramma en wordt hiermee onder de juiste categorie, namelijk cultuurbeleid, geplaatst.

L. Lokale rekenkamer
De bijdrage aan de lokale rekenkamer is gewijzigd op basis van het inwonertal per 1 januari 2024.

M. Burgerleges
In 2014 werd de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar, met als gevolg dat er weinig nieuwe documenten werden aangevraagd tussen 2019 en 2024. Vanaf 2024 verlopen de eerste documenten met 10-jarige geldigheid. Dit leidt tot een toename in de te verwachten legesopbrengsten voor 2024.

N. Werkbudget financiën
In het hybride akkoord 2023-2026 zijn incidenteel middelen verstrekt voor het versterken van het team financiën. Inmiddels is het team op volledige sterkte en kunnen deze middelen vrijvallen ten gunste van het resultaat.

O. Organisatiekosten verkiezingen
Gebleken is dat in 2024 het budget voor verkiezingen met ongeveer € 22.000 wordt overschreden. In de begroting zijn per abuis de frankeringskosten van PostNL t.b.v. de verkiezingspost niet meegenomen. Het gaat om een bedrag van € 14.000. Ook is er een optimistische inschatting gemaakt van de te verwachten kosten. Dit valt te verklaren doordat er vanuit de Rijksoverheid/Kiesraad steeds meer eisen worden opgelegd aan de gemeenten. Denk bijvoorbeeld aan de toegankelijkheid van de stembureaus en de eisen die gesteld worden die leiden tot een correcte en betrouwbare verkiezingsuitslag. Voorgesteld wordt om het incidenteel budget bij te ramen ten laste van het resultaat in 2024.

P. Toerekening Tractie
Bij het opmaken van de Meerjarenbegroting 2024-2027 zijn niet alle begrote kosten van de tractie doorbelast naar de taakvelden en daarmee ten laste gebracht van het resultaat. Om dit te corrigeren vindt er een wijziging plaats.

Q. Subsidie Vitaal Openbaar Bestuur
Medio 2024 is een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Gelderland voor het projecten 'Versterken bestuurlijke besluitvorming'. Voor de uitvoering van dit project verleent de provincie € 43.000 aan subsidie. De ontvangen subsidie en bijbehorende kosten worden middels deze wijziging geraamd in de begroting.

R. Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden
Bij het opmaken van de personeelsbegroting 2025 is een structureel budget gereserveerd van € 26.000 per jaar voor de te verwachten RVU-uitkeringen. Dit bedrag is gebaseerd op de aanname dat er elk jaar één medewerker gebruik maakt van deze regeling. In plaats van deze lasten jaarlijks op te nemen in de begroting wordt er met terugwerkende kracht vanaf 2024 een voorziening gevormd zoals voorgeschreven door de BBV. Omdat er in 2024 al meerdere RVU-uitkeringen zijn uitbetaald wordt het budget in 2024 nog aangewend. Vanaf 2025 vallen de structurele lasten echter vrij ten goede van het resultaat in het betreffende jaar.

S. APPA-voorziening
Een klein deel van de oud-wethouders van de gemeente Ermelo en de nabestaanden van oud-wethouders die een Appa-pensioen ontvangen, worden rechtstreeks betaald uit de begroting en niet via de Appa-voorziening. De jaarlijkse pensioenverplichtingen bedragen € 88.000. Om de werkwijze voor alle voormalig wethouders gelijk te trekken, wordt voorgesteld om eenmalig een bedrag te storten in de Appa-voorziening, gebaseerd op de benodigde pensioenreserves voor deze personen. Tegenover deze eenmalige last, staat een structureel voordeel in de begroting.

T. Salarislasten en inhuurverplichtingen
De salaris- en inhuurbudgetten zijn herzien naar aanleiding van de laatste prognose. Het resterende bedrag op de stelposten in 2024 valt vrij ten gunste van het resultaat.

U. Algemene personeelsmutaties
Centraal personeelsbudget
Raming bijgesteld naar de te verwachten opleidingsuitgaven in 2024.

Algemene personeelsinkomsten
De inkomsten hebben betrekking op de zwangerschapsuitkeringen van medewerkers met zwangerschapsverlof waarvan het loon gewoon wordt doorbetaald.

Ambtsjubilea
Op basis van de jubileumuitkeringen die in 2024 worden uitbetaald.

Budget arbeidsomstandigheden
Het budget wordt incidenteel afgeraamd. De realisatie is afhankelijk van de frequentie waarmee de bedrijfsarts wordt ingeschakeld.

Uitbetaalde transitievergoedingen en *compensatie UWV transitievergoeding*
De wijzigingen hebben betrekking op de uitbetaalde transitievergoedingen in 2024 en de compensatie die hiervoor ontvangen is van het UWV.

Verplichtingen voormalig personeel
Actualisatie van de uit te betalen wachtgelden in 2024.

Storting voorziening voormalig personeel
Op basis van de aan te houden wachtgelden voor (ex-)wethouders en burgemeesters.

Vrijval voorziening voormalig personeel
Bij de Jaarrekening 2023 is geld gereserveerd voor transitievergoedingen in 2024. Nu het UWV compensatie heeft toegekend kan de aan te houden verplichting in de voorziening vrijvallen.

WW-verplichting(en) en *Onttrekking WW-voorziening*
Door tussentijdse wijzigingen valt een deel van de aan te houden WW-verplichtingen in de WW-voorziening vrij ten gunste van het resultaat in 2024.

Vrijval WGA-voorziening
Door een tussentijdse wijziging valt een deel van de aan te houden WGA-verplichtingen in de WGA-voorziening vrij ten gunste van het resultaat in 2024.

Overige budgettaire aanpassingen
Deze wijziging is het gevolg van meerdere kleine budgettaire aanpassingen in de bedrijfsvoeringsbudgetten.

V. Dossier Tomassen Duck-To B.V.
De budgetten met betrekking tot de afhandeling van het dossier Tomassen worden samengebracht binnen het subprogramma B&O. Dit mede om de vrijgegeven middelen en gerealiseerde kosten in beeld te houden. Dit betreft puur een technische overheveling van budgetten.

W. Budgetoverhevelingen:
In verband met vele storingen is via de Voorjaarsrapportage 2024 € 18.000 aangevraagd voor nieuwe roomdisplays (digitale bordjes bij de vergaderruimtes). Sindsdien lijkt de huidige software toch stabieler en zijn er nauwelijks storingen geweest. Om te voorkomen dat we onnodige uitgaven doen, stellen we voor om de situatie nog aan te kijken en het budget door te schuiven naar 2025.

Subprogramma Openbare Orde en Veiligheid

A. Reguliere budgetaanpassingen
Vrijval inhuurbudget installatieadviseur
De inhuurkosten kunnen gedekt worden uit de subsidie CDOKE.

Vrijval afvalverwerkingskosten kazerne
Naar aanleiding van de gewijzigde onderhoudsafspraken tussen de VNOG en de gemeente.

Budget handhaving en *Opbrengsten opgelegde dwangsommen*
In de Kadernota 2024 is er structureel extra geld beschikbaar gesteld voor de medewerkers handhaving voor de aanschaf van kleding/uitrusting, proceskosten en kosten voor bergingen. De kosten worden gedekt vanuit de opbrengsten van opgelegde dwangsommen. De gelden zijn destijds onterecht geraamd binnen het subprogramma Openbare Orde en Veiligheid. Om de gelden op de juiste plek binnen de begroting te ramen worden de budgetten middels een subprogramma overstijgende wijziging overgeboekt.

Te verwachten opbrengsten algemene vergunningen
Dit budget wordt structureel verlaagd in het kader van reëel begroten. In het verleden is uitgegaan van hogere te verwachten inkomsten uit de afhandeling van vergunningaanvragen. In de praktijk worden er minder inkomsten gerealiseerd dan verwacht en wordt het budget aangepast.

Eenmalige vrijval diverse budgetten
Betreft de actualisatie van de preventiebudgetten.

Uitgaven begeleiding (ex-)gedetineerden en *Subsidie re-integratie (ex-)gedetineerden*
De gemeente Ermelo heeft in 2024 een bijdrage ontvangen van het rijk voor de begeleiding van (ex-)gedetineerden bij hun re-integratie in de maatschappij. Middels deze wijziging wordt de bijdrage en de bijbehorende uitvoeringskosten geraamd in de begroting.

B. Budgetoverhevelingen:
Budgetoverheveling RI&E-knelpunten en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
De ontbrekende facilitaire voorzieningen worden in 2025 gelijktijdig opgepakt met de verduurzaming van de brandweerkazerne.

Budgetoverheveling Kroegentocht en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Vanuit het Preventie- en handhavingsplan 2023-2026 is er in de kadernota 2024 geld vrijgegeven voor een kroegentocht voor ouders. Deze kroegentocht wordt echter, naar verwachting, begin 2025 georganiseerd. De kosten hiervoor vallen dus ook in 2025. Derhalve worden de beschikbaar gestelde middelen overgeheveld naar 2025.

Budgetoverheveling nalevingsonderzoek leeftijdsgrens schenken alcohol en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Om uitvoering te geven aan de gestelde ambities in het preventie- en handhavingsplan 2023-2026 is er bij de kadernota 2024 geldt vrijgegeven voor een nalevingsonderzoek leeftijdsgrens schenken alcohol. De uitvoeringskosten met betrekking tot dit onderzoek worden gerealiseerd in 2024 en het eerste deel van 2025.

Budgetoverheveling PvA Mensenhandel en *Algemene reserve*
Bij de Voorjaarsrapportage 2024 zijn middelen vrijgegeven voor het uitrollen van het plan van aanpak mensenhandel. Aangezien de activiteiten voor het uitrollen van dit plan plaatsvinden in 2025, wordt het budget doorgeschoven.

Subprogramma Financiën

A. Decembercirculaire 2023
De netto budgettaire gevolgen van de Decembercirculaire 2023 worden middels deze rapportage geraamd. Er zaten in de Decembercirculaire 2023 geen effecten voor de jaren 2025 e.v..

B. Meicirculaire 2024
Betreft de budgettaire gevolgen van de Meicirculaire 2024 als gevolg van de ontwikkeling van het gemeentefonds. De effecten voor 2025 e.v. zijn al verwerkt via de Begroting 2025.

C. Septembercirculaire 2024
Septembercirculaire 2024 en *Stelpost nominale ontwikkelingen*
Betreft de budgettaire gevolgen van de septembercirculaire 2024 als gevolg van de ontwikkeling van het gemeentefonds.

Stelpost volume ontwikkelingen
Actualisatie loon- en prijsstijgingen o.b.v. de Macro Economische Verkenningen (2025).

Afboeken bezuiniging hervormingsagenda Jeugd
Het is het kabinet Rutte IV niet gelukt om € 511 miljoen te besparen op jeugdzorg zoals in de hervormingsagenda was voorgenomen. Kabinet Schoof kiest er voor om de bezuiniging definitief te laten vervallen en de middelen zijn voor de jaren 2026 en verder aan het gemeentefonds toegevoegd.

D. BTW-compensatiefonds
Jaarlijks wordt in de septembercirculaire een eerste raming opgenomen voor de afrekening BCF voor het lopende jaar. Voor Ermelo bedraagt deze afrekening € 621.000 in 2024.

E. Kapitaallasten
Een aantal kredieten is doorgeschoven. Als gevolg hiervan vallen de reeds begrote kapitaallasten 2024 vrij en wijzigen de onttrekkingen uit de betreffende bestemmingsreserves.

F. Rente schatkistbankieren
De wijziging heeft betrekking op de raming van de te verwachten rente-inkomsten uit schatkistbankieren per einde boekjaar 2024. In de raming wordt rekening gehouden met een te verwachten daling van de rentestand in het vierde kwartaal naar aanleiding van het komende rentebesluit van de Europese Centrale Bank (ECB) eind oktober 2024.

G. Rente Rabobankrekening
De wijziging betreft de ontvangen rente over de inleg in het Rabobankdeposito. In 2024 zijn de rente-inkomsten vastgesteld op € 172.000.

H. Weerstandscapaciteit
In de begroting 2025 hebben we een bedrag geraamd van € 844.000 voor de aanvulling van de Algemene risicoreserve. Aangezien deze risico's in 2024 ook al aan de orde zijn stellen we voor om de aanvulling naar voren te halen.

I. Vrijval stelposten
Het resterende bedrag in de stelposten in 2024 valt vrij ten gunste van het resultaat.

J. Inkomsten OZB
We zien een voordeel op de inkomsten OZB. Vooralsnog gaan we er vanuit dat dit een incidenteel karakter heeft, maar dit wordt nog nader uitgezocht.

K. Moties Kadernota 2025
We hebben er voor gekozen om de aangenomen moties bij de Kadernota 2025 te verwerken via deze Najaarsrapportage. Aangezien het niet altijd duidelijk is hoeveel en per wanneer de middelen nodig zijn, storten we de middelen in een bestemmingsreserve Uitvoering Moties. Zodra de plannen concreet zijn, doen we een beroep doen op de reserve. Door de middelen al wel apart te zetten, geeft het saldo van de algemene reserve in ieder geval een actueel beeld. Zie ook de bijlage: Informatiememo Uitvoering Moties Kadernota 2025.

L. Forensenbelasting
Gebleken is dat zowel in 2023 als 2024 de opbrengsten uit de forensenbelasting achterblijven bij de begroting. Deze daling houdt verband met de toename van recreatieparken met een woonbestemming in Ermelo. In reactie hierop worden de geraamde opbrengsten voor de forensenbelasting structureel naar beneden bijgesteld in de begroting.

Kapitaallasten
A. Kapitaallasten
Bedrijfsvoering
Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van de kapitaallasten.

Invulling taakstelling reëel begroten
Een gedeelte van het voordeel op de actualisatie van de kapitaallasten (in totaal €1,8 miljoen) wordt ingezet om het restant van de taakstelling reëel begroten in te vullen.

3.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Werken voor Ermelo

In onderstaande tabellen rapporteren we op de voortgang van de activiteiten zoals opgenomen in de begroting 2024 (onder 'Wat gaan we daarvoor doen?'). De status van de voortgang is:

- 'Groen/vink' (het verloopt conform planning)
- 'Oranje/uitroepteken' (het verloopt niet conform planning, maar we kunnen nog bijsturen) of
- 'Rood/kruis' (we gaan de planning 2024 niet halen).

In het veld toelichting wordt de kleur / het teken toegelicht.

Subprogramma Bestuur en Organisatie

Participatie

Wat willen we bereiken?	
We zetten in op een gemeente die transparant, betrokken en oplossingsgericht is. We luisteren, denken mee en leggen uit waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en streven naar draagvlak voor onze besluiten.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We geven inwoners zo veel mogelijk de gelegenheid om mee te denken en te doen. Hiervoor voeren wij een actief participatiebeleid. Daarnaast werken we met het 'online dorpsgesprek Ermelo'. Het platform is zo ingericht dat hier niet alleen burgerparticipatie plaatsvindt, maar ook overheidsparticipatie.	✅
Toelichting:	
Er vindt doorlopend actieve participatie plaats. Een overzicht van alle participatietrajecten wordt halfjaarlijks opgesteld en gedeeld met de gemeenteraad.	

Dienstverlening

Wat willen we bereiken?	
Op basis van onze 'visie op dienstverlening' (2018) willen we een uitstekende dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers realiseren. Een uitstekende dienstverlening draagt bij aan onze ambitie om een betrouwbare en toegankelijke overheid te zijn.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We werken samen met de gemeenten Harderwijk en Zeewolde verder aan het Klant Expertise Centrum (KEC), waarbij we de dienstverlening aan onze inwoners op alle kanalen (online, mail, telefoon, fysiek) verbeteren. Al het fysiek contact zal in het 'Huis van Ermelo' plaatsvinden. Daarnaast is alle gemeentelijke communicatie is begrijpelijk en waar mogelijk op B1 niveau.	✅
Toelichting:	
De netwerkdirectie heeft groen licht gegeven voor het inrichten van een gezamenlijk KEC, wat per 1 januari 2026 operationeel is. Er worden verschillende routes "Hoe daar te komen" uitgewerkt en weer voorgelegd aan de netwerkdirectie.	

Dienstverlening

Wat willen we bereiken?	
Een gemeentebestuur en een gemeentelijke organisatie die communiceert, die luistert, meedenkt en uitlegt waarom bepaalde keuzes gemaakt worden. Dit zorgt voor draagvlak voor besluiten.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We zoeken met burgers en bedrijven naar oplossingen, maar een onderbouwde 'nee' is ook een mogelijkheid. We stellen ons constructief op richting de pers. Het wekelijkse persuur gaat normaal gesproken altijd door.	
Toelichting:	
Met ingang van 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. De werkwijze 'ja mits' wordt ingevoerd. Medewerkers worden ingewerkt conform de nieuwe processen. Wanneer er toch een 'nee' volgt op een vraag leggen we dit goed uit en dragen we waar mogelijk alternatieven aan.	

Gebiedsagenda

Wat willen we bereiken?	
Samen met de gemeenten Harderwijk en Zeewolde en de provincies Gelderland en Flevoland werken we aan de actielijnen uit de Gebiedsagenda. De onderwerpen die hier aan bod komen zijn: Ruimte, Wonen, Werklocaties en de lobby voor verkeer en Recreatie en Toerisme. Duurzaamheid en circulariteit zijn hierbij randvoorwaarden.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We leggen de link tussen de gebiedsagenda en de landelijk vereiste regio arrangement (ruimtelijke puzzel). Hierbij werken we ook samen met de gemeente Putten. Het onderwerp werklocaties krijgt aandacht met het opstellen van een economisch profiel en het opstellen van het regionaal programma werklocaties (RPW). Ook wordt de verdere uitvoeringsagenda opgesteld.	
Toelichting:	
De inhoud van de gebiedsagenda is onder de paraplu van het regioarrangement ingeschoven, er wordt nu enkel nog gesproken over het regioarrangement. De plannen zijn verder uitgewerkt en er zijn op dagelijks niveau afspraken gemaakt over de financiering 2024 en 2025. Er stond voor beide jaren reeds € 40.000 gereserveerd. Voor 2024 komt daar incidenteel € 14.500 bij (begroot 2024: € 55.500) en voor 2025 komt daar incidenteel € 41.125 bij (begroot 2025: € 81.125). Verwachting is dat in 2025 de plannen zover zullen zijn uitgekristalliseerd dat de kosten structureel geregeld kunnen worden via de kadernota 2026. In 2024 dekken de kosten het kernteam, waaronder de gebiedsregisseur en ondersteuner, het team ruimte en daarnaast het opstellen van een profiel van de regio. In 2025 worden naast het kernteam en het team ruimte kosten gemaakt voor het oppakken van Gebiedsopgave 2, de herijking van het onderzoek oeververbinding Ermelo - Zeewolde en het opstellen van een ruimtelijke strategische visie.	

Intergemeentelijke samenwerking

Wat willen we bereiken?	
We staan open voor intergemeentelijke samenwerking, voor zo ver gericht op uitvoering. Lokaal beleid voor Ermelo wordt opgesteld door de gemeente Ermelo. Ermelo is een zelfstandige gemeente en intergemeentelijke samenwerking leidt niet tot een herindeling met een andere gemeente. De lokale oriëntatie is op de belangen van het eigen Ermelose gebied.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Op verzoek van het Rijk wordt gewerkt aan regioarrangementen tussen het Rijk en de provincies. In 2023 is gestart (met de bestaande samenwerking Ermelo, Harderwijk en Zeewolde) aan een arrangement als regio voor de komende 20 tot 30 jaar, samen met de gemeente Putten. Daarin geven we aan wat we belangrijk vinden en hoe we keuzes en afwegingen maken. Buiten het regio-arrangement worden er in breder bestuurlijk verband (Noord-Veluwe) afspraken gemaakt ten aanzien van energie (RES), wonen, stikstof en mobiliteit.	
Toelichting:	
Zie gebiedsagenda.	

Organisatie ontwikkeling

Wat willen we bereiken?	
Binnen het programma organisatieontwikkeling werken we in Ermelo aan het zijn van een netwerkgemeente. Naast dat we een missie en kernwaarden (samen, bevlogen, wendbaar en betrouwbaar) voor de organisatie hebben vastgesteld, geven we verder invulling aan deze ontwikkeling binnen het bestuur, de ambtelijke organisatie en samen met de samenleving.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We formuleren al onze opgaven (lees maatschappelijke vraagstukken) in samenwerking met inwoners en partners. We vergroten de sturingsmogelijkheden op de geformuleerde opgaven door opgaveteams (zowel intern als extern) op te zetten, en opgavetrekkers aan te wijzen. Daarnaast werken we aan een effectievere indeling van onze organisatie en aan rolontwikkeling van onze medewerkers.	
Toelichting:	
Het organisatiebesluit is inmiddels vastgesteld door het college en wordt nader uitgewerkt in een organisatieplan. Hier wordt momenteel organisatie-breed aan gewerkt een meegedacht. Dit gaat ons naar verwachting helpen bij de sturingsmogelijkheden en rolverdeling binnen onze organisatie.	

Subprogramma Openbare Orde en Veiligheid

Bovenlokaal veiligheidsbeleid

Wat willen we bereiken?	
In het (tot 2026 verlengde) Integraal Veiligheidsplan 2020-2024 Harderwijk, Ermelo & Putten zijn de prioriteiten vastgelegd op bovenlokaal en lokaal niveau. De bovenlokale prioriteiten zijn: 1. Kwetsbare personen 2. Ondermijning 3. Cybercrime 4. Informatievoorziening 5. Vitale vakantieparken.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
De nadruk ligt op de aanpak van ondermijning en de verbinding van zorg en veiligheid. Hierbij wordt nauw samengewerkt met interne en externe partners. Met de samenwerkende gemeenten bekijken we op welke wijze we een bijdrage kunnen leveren in de aanpak van cybercriminaliteit. Beschikbare data gebruiken we steeds meer bij bijvoorbeeld de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Vanuit het thema Vitale Vakantieparken wordt aansluiting gezocht op het thema natuurbrandbeheersing. Het doel van handhaving is herstel van een illegale naar een legale situatie.	✓
Toelichting:	
Het uitvoeringsplan is geactualiseerd. Er zijn diverse communicatiemiddelen en momenten ingezet op het thema cybercrime. Er is een start gemaakt met het eerste cluster uit de Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing. Ook is de functie van de bovenlokale regisseur ondermijning verlengd, waarmee de integrale aanpak van ondermijning verder verstevigd wordt. In Q3 is de Bibob-coördinator gestart en zal verder invulling worden gegeven aan het Bibob-beleid.	

Lokaal veiligheidsbeleid

Wat willen we bereiken?	
De lokale prioriteiten zijn: 1. Overlast en geweld 2. Verkeersveiligheid 3. Jeugd & veiligheid (incl. alcohol en drugs).	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We evalueren en updaten meerdere beleidsstukken: Damoclesbeleid 2019, Plan van aanpak ondermijning, Beleidskader cameratoezicht, Handhavingsbeleid, Handhavings UitvoeringsProgramma (HUP), BIBOB-beleid, Jaarprogramma milieu, Algemene Plaatselijke Verordening en Preventie en Handhavingsplan Alcoholwet.	✓
Toelichting:	
Het Damoclesbeleid is in samenwerking met Harderwijk en Putten geactualiseerd. Er is een start gemaakt met de actualisatie van het Handhavingsbeleid en het HUP. Ook zijn de APV en het Evenementenbeleid reeds vastgesteld. Er is een start gemaakt met het uitvoeren van het Preventie en Handhavingsplan Alcoholwet.	

Subprogramma Financiën

Financiën op orde

Wat willen we bereiken?	
Spaarzaam staat voor goed financieel beleid wat neerkomt op niet meer uitgeven dan beschikbaar is. De meerjarenbegroting is sluitend en reëel.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
We creëren door efficiënter werken financiële ruimte voor nieuw beleid. Voorstellen voor nieuw beleid worden voorzien van een financieel plan, waarbij in eerste instantie dekking binnen de bestaande begroting wordt gezocht. We laten de OZB (woningen en niet woningen) met maximaal het inflatiepercentage stijgen. We werken aan de verdere implementatie en daadwerkelijke realisatie van alle in de begroting opgenomen bezuinigingen. Dit zal worden gemonitord. Er komt meer transparantie en beheersbaarheid van de kosten in het Sociaal Domein.	
Toelichting:	
Er wordt hard gewerkt aan de realisatie van alle taakstellingen, maar we ervaren over de volle breedte van de begroting opwaartse druk bij de actualisatie van budgetten. Binnen het sociaal domein, maar ook bij de beheerplannen in het fysiek domein. Dit komt vooral door prijsstijgingen. Richting de Kadernota 2026 ligt er een forse uitdaging om ook het 'ravijnjaar' sluitend te krijgen.	

Wat willen we bereiken?	
Grip krijgen op de uitgaven binnen het Sociaal Domein.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
Voor het Sociaal Domein geven we invulling aan een kostenbesparing, oplopend tot €2,7 miljoen in 2027, zoals meegenomen in de Kadernota 2024. Dit mag niet ten koste gaan van de meest kwetsbare inwoners. We streven naar versterking van het aanbod in het voorveld, zodat een verschuiving kan plaatsvinden van specialistische ondersteuning (maatwerk) naar laagdrempelige ondersteuning dichtbij de inwoner. We doen dit gezamenlijk met onze partners, zoals Meerinzicht, CJG, Sociaal Team, Leefbaarheidsteam en Interactie.	
Toelichting:	
Inmiddels is de taakstelling op het sociaal domein van € 1,9 miljoen teruggebracht tot € 1,2 miljoen. Helaas ervaren we wel druk op de zorguitgaven. Het aantal unieke bsn-nummers bij Wmo is gemiddeld 4% gestegen ten opzichte van een jaar geleden, het hoogst bij begeleiding en het minst bij voorzieningen. Het aantal unieke bsn-nummers is ook bij jeugd met 4% gestegen ten opzichte van een jaar geleden. Het aantal mensen met een uitkering is met meer dan 8% gestegen, maar ook de Rijksinkomsten zijn gestegen. De toename van het aantal cliënten en een hoger loon- en prijspeil verklaart de hogere uitgaven in het sociaal domein.	

Planning & control cyclus

Wat willen we bereiken?	
We streven naar een planning & control cyclus die de samenhang borgt tussen Wat willen we bereiken?, Wat gaan we daarvoor doen? En Wat mag dat kosten?. Dit moet voor overzicht en inzicht zorgen en alle geledingen (raad, college en ambtelijke organisatie) helpen bij de bestuurbaarheid van de organisatie. Het is daarbij essentieel dat de informatiewaarde en de leesbaarheid van de P&C documenten worden verbeterd.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We gaan terug naar twee tussentijdse rapportages, waarbij meer aandacht is voor de 'inhoud' en minder focus op financiën. Om de informatiewaarde en de leesbaarheid van de P&C documenten te vergroten worden de rapportageformats aangepast. Dit gebeurt in overleg met de Auditcommissie van de raad.	
Toelichting:	
De frequentie en de formats van de tussentijdse rapportages zijn aangepast in afstemming met de auditcommissie. We zetten mooie stappen qua efficiënte en effectieve boekwerken, maar de verbetering van de P&C-documenten blijft uiteraard een continu proces. Per 2025 gaan we werken met een nieuwe P&C tool, die het proces van verbetering naar verwachting extra ondersteunt.	

4. Programma Samen Leven in Ermelo

4.1 Financiële mutaties

Onderstaande tabel toont de financiële begrotingsmutaties behorende bij dit programma. In de tabel wordt het financieel effect van de begrotingswijzigingen weergegeven. De toelichtingen hierop volgen onder de tabel.

Begrotingsaanpassingen	2024	2025	2026	2027	2028
Subprogramma Kansrijk opgroeien					
Collegebesluiten:					
A. Meicirculaire 2024					
* Jeugdbescherming		38			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	38	-38			
B. 1e Bestuursrapportage 2024 Meerinzicht					
* Uniforme bijdrage domein sociaal	-22	76	76	87	87
* Specifieke bijdrage domein sociaal	68	8	8	8	8
* Stelpost indexering GR	-46	-84	-84	-95	-95
Budgetaanpassingen:					
C. Onderwijs Achterstanden Beleid					
* OAB	-109				
* Inkomsten Rijk	109				
D. Nationaal Programma Onderwijs					
* NPO	50				
* Inkomsten Rijk	-50				
E. Specifieke uitkering					
* Extra middelen voor Niet Beoogde Jeugdkosten	-1.019				
* Toevoeging aan Reserve Transitie Sociaal Domein	1.019				
F. Zorgkosten Sociaal Domein - Jeugd					
* Jeugdwet	644				
* Kostprijsonderzoek Jeugdhulp 2025		478	478	478	478
* Stelpost Prijs en Volume ontwikkeling Sociaal Domein		-266	-266	-266	-266
* Invulling bouwsteen Kansrijk opgroeien	77				
G. Hervormings Agenda Jeugd					
* Hervormings Agenda	-280				
* Toevoeging aan Reserve Transitie Sociaal Domein	280				

H. Jeugdbeleid					
* Jeugdbeleid - CJG	-930				
I. Overige budgetaanpassingen					
* Huisvesting speciaal onderwijs	61				
* Basisvaardigheden	-30	5	5	5	5
* Preventie	-10				
* Preventie	-40				
* Basisteams	-40				
* Veilig thuis	-55				
* Jeugdhulp	7				
J. Specifieke uitkering - De Brede SPUK-regeling					
* Kansrijke start	23				
* Inkomsten Rijk	-23				
K. <u>Budgetoverhevelingen:</u>					
* Hervormings Agenda	-250	250			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	250	-250			
* Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (Preventie)	-30	30			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	30	-30			
* Bouwsteen Kansrijk opgroeien	-40	40			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	40	-40			
Totaal budgetaanpassing	**-278**	**217**	**217**	**217**	**217**

Subprogramma Op weg naar samenredzaamheid					
<u>Collegebesluiten:</u>					
A. Stichting bibliotheek Noordwest Veluwe					
* Digitale inclusie en zichtbaarheidscampagne	33				
Budgetaanpassingen:					
B. Sportakkoord					
* Sportakkoord	18				
* Inkomsten Rijk	-18				
C. Cultuur projecten					
* Subsidie culturele projecten	42	46	46	46	46
D. Zwembaden					
* Verzekering huisvesting	22	22	22	22	22
E. Specifieke uitkering - De Brede SPUK-regeling					
* Versterken sociale basis	41				
* Mantelzorg	14				
* Inkomsten Rijk	-55				
F. Interactie					
* Ontwikkeling sportbedrijf	0				

G. Septembercirculaire 2024					
* Openbare bibliotheken		100	100		
H. <u>Budgetoverhevelingen:</u>					
* Wijkaanpak op maat (Wijkgericht werken)	-344	344			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	344	-344			
* Verduurzaming Pakhuis	-39	39			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	39	-39			
Totaal budgetaanpassing	**97**	**168**	**168**	**68**	**68**

Subprogramma Perspectief op (on)betaald werk					
<u>Collegebesluiten:</u>					
A. Meicirculaire 2024					
* Schuldhulpverlening		41			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	41	-41			
<u>Budgetaanpassingen:</u>					
B. Toeslagen affaire					
* Toeslag affaire	25				
* Inkomsten Rijk	-25				
C. Inburgering					
* Inburgering	-97				
* Inkomsten Rijk	97				
D. Opvang ontheemden Oekraïne					
* Voorschot aanvraag opvang ontheemden 2024	-3.572				
* Opvanglocatie, personele inzet en overige kosten	1.822				
* Toevoeging aan Reserve Ontheemden Oekraïne	1.750				
* Opheffen Reserve Ontheemden Oekraïne	-5.745				
* Toevoeging aan Reserve Huisvesting	5.745				
E. Zorgkosten Sociaal Domein - Participatie					
* Participatiewet	-155	-155	-155	-155	-155
* Invulling bouwsteen Perspectief op (on)betaald werk	121				
F. BUIG					
* BUIG uitgaven	-914				
* BUIG Inkomsten	873				
G. Septembercirculaire 2024					
* Bijstand jongerennorm			-10	-10	-11
* Alleenverdienersproblematiek 2024	24				

* Participatie: Afschaffen lage-inkomensvoordeel		37	37	36	36
H. <u>Budgetoverhevelingen:</u>					
* Schuldhulpverlening	-41	41			
* Bestaanszekerheid	-52	52			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	93	-93			
Totaal budgetaanpassing	**-10**	**-118**	**-128**	**-129**	**-130**
Subprogramma Zelfstandig thuis					
<u>Budgetaanpassingen:</u>					
A. Zorgkosten Sociaal Domein - WMO					
* WMO	180	180	180	180	180
B. Integraal Zorg Akkoord					
* SPUK IZA	-144				
* Toevoeging aan Reserve Transitie Sociaal Domein	144				
C. Overschot BW/MO					
* Overschot BW/MO	-1.100				
* Invulling bouwsteen Zelfstandig thuis	221				
* Toevoeging aan Reserve Transitie Sociaal Domein	555				
D. Overige budgetaanpassingen					
* WMO vervoer	-26				
* Hulp bij het huishouden	-6				
* Begeleiding WMO	-57				
* Mantelzorgwerkprogramma	-10				
E. Septembercirculaire 2024					
* Indexatie WMO demografie			119	243	372
F. Specifieke uitkering - De Brede SPUK-regeling					
* Val preventie	10				
* Eén tegen eenzaamheid	10				
* Welzijn op recept	13				
* Inkomsten Rijk	-33				
G. <u>Budgetoverhevelingen:</u>					
* Bouwsteen Zelfstandig thuis	-40	40			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	40	-40			
* Maatwerkwoningen	-577	200	377		
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	577	-200	-377		
Totaal budgetaanpassing	**-243**	**180**	**299**	**423**	**552**

Kapitaallasten					
A. Kapitaallasten					
* Bijzonder/speciaal onderwijs	-155				
* Buitensport	-1.036				
* Buurt-/clubhuizen	22				
Totaal budgetaanpassing	**-1.169**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal programma Samen Leven					
Totaal budgetaanpassing	**-1.603**	**447**	**556**	**579**	**707**

Toelichting op de financiële mutaties:

Subprogramma Kansrijk opgroeien

A. Meicirculaire 2024
Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen. De budgettaire gevolgen van boekjaar 2024 worden overgeheveld naar 2025. De budgetten voor 2025 en verder zijn verwerkt in de Meerjarenbegroting 2025-2028.

B. 1e Bestuursrapportage 2024 Meerinzicht
Deze rapportage presenteert de financiële uitwerking van de 1e begrotingswijziging 2024 van Meerinzicht. De bijdrage stijgt door de nieuwe CAO-afspraken. Kan deels gedekt worden vanuit de Kadernota 2024 (2,8% loonontwikkeling). Het overige deel kan worden gedekt uit de stelpost indexering GR.

C. Onderwijs Achterstanden Beleid
Betreft een mutatie waarin zowel de inkomsten als de uitgaven worden herzien conform beschikking.

D. Nationaal Programma Onderwijs
Betreft een mutatie waarin zowel de inkomsten als de uitgaven worden herzien conform beschikking.

E. Specifieke uitkering
Sinds 1 januari 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugd van kracht. Door deze wetswijziging veranderde de financieringssystematiek en verschoof de verantwoordelijkheid voor een groep jeugdigen naar andere gemeenten. Hierdoor krijgen gemeenten mogelijk te maken met niet-beoogde bekostiging van jeugdhulp met verblijf en de daarmee samenhangende kosten voor een jeugdige. Deze specifieke uitkering heeft als doel gemeenten te compenseren voor deze kosten.

F. Zorgkosten Sociaal Domein - Jeugd
Jeugdwet
In 2024 zien wij zowel landelijk als regionaal een sterke toename in de specialistische jeugdzorg (€ 429.000) evenals dagbestedingen en dagbehandelingen (€ 291.000) als gevolg van langere trajecten waarin meer uren begeleiding noodzakelijk zijn. Daarnaast is een stijging in het segment jeugdbescherming en jeugdreclassering zichtbaar (€ 122.000), waarvoor de gemeenten vanuit het Rijk gedeeltelijk gecompenseerd worden. De segmenten hoog specialistische zorg (meest dure maatwerk zorg) evenals het segment wonen laten samen een daling zien van (€ -198.000). Totaal nadeel Jeugdzorg in boekjaar 2024 (€ 644.000).

Kostprijsonderzoek Jeugdhulp 2025 en *Stelpost Prijs en Volume ontwikkeling Sociaal Domein*
Bij het aangaan van de contracten jeugdhulp in 2022 (raamovereenkomsten Maatwerkdiensten Jeugd Noord Veluwe segment 1 t/m 4) is afgesproken dat de eerste termijn per 1 januari 2025 afloopt. De gemeenten hebben besloten om gebruik te maken van de eerste verlengingsoptie van 1 januari 2025 t/m 31 december 2026. Hiervoor zijn addenda getekend door de zorgaanbieders. De AMvB reële prijzen Jeugdwet verplicht gemeenten om voor jeugdhulp een prijs te betalen die in een redelijke verhouding staat tot de kwaliteit van die voorzieningen. De verlenging van contracten is daarbij een

moment om hier opnieuw naar te kijken. In dit kader acht de Inkoop Samenwerking Noord Veluwe (ISNV) het van belang om ook in de verlengde contracten reële tarieven te hanteren.
Daarom is een onderzoeksbureau opdracht gegeven om een kostprijsonderzoek uit te voeren met als doel reële tarieven vast te stellen voorafgaand aan de voorgenomen verlenging van de jeugdhulpcontracten. De nieuwe hogere tarieven pakken voor de gemeente Ermelo € 478.000 duurder uit.

Invulling bouwsteen Kansrijk opgroeien
Hiermee wordt de bouwsteen op het subprogramma Kansrijk Opgroeien voor boekjaar 2024 ingevuld.

G. Hervormingsagenda Jeugd
Voorgesteld wordt om het andere gedeelte beschikbaar te houden binnen de Transitie Sociaal Domein om op termijn alsnog invulling te geven aan het aanpakken van de knelpunten in de Jeugdzorg.

H. Jeugdbeleid
Vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) wordt een gedeelte van de verleende subsidie terugontvangen. In 2024 (€ 338.000) en in 2023 (€ 407.000). Het is niet gelukt om alle vacatures in te vullen op deze krappe arbeidsmarkt. Hiermee is vooralsnog geen invulling gegeven aan de transitie van voorkomen in plaats achteraf hulp verlenen. Daarnaast is de Pilot 'Zorg in onderwijstijd' eveneens niet uitgevoerd (€ 60.000). Voorgesteld wordt om met reeds ontstane overschot het nadelige saldo (-644.000) op de Zorgkosten jeugd te dekken. Daarnaast wordt voorgesteld om (€ 77.000) ten goede te laten komen van de bouwsteen. Hiermee kan de bouwsteen op het subprogramma Kansrijk Opgroeien voor boekjaar 2024 als ingevuld worden beschouwd.

I. Overige budgetaanpassingen
Huisvesting speciaal onderwijs
Budgetaanpassing in verband met klokurenvergoeding voor Emaus College in sportvoorziening in eigen sportvoorziening van 's Heeren Loo.

Basisvaardigheden
Middels de motie 'Extra investering laaggeletterdheid' (5 juli 2023) is er voor 2024, 2025 en 2026 € 50.000 vrijgegeven voor de aanpak laaggeletterdheid. Deze motie is meegenomen in het lokaal plan basisvaardigheden, welke richting geeft aan de thema's waar in de periode tot en met 2027 aan wordt gewerkt. Door latere vaststelling van het lokaal plan basisvaardigheden (voorjaar 2024) en door de financiële meevallers in de uitvoering van concrete acties wordt voorgesteld om € 30.000 te laten vrijvallen in 2024.

Middelengebruik (Preventie)
Budgetaanpassing op basis van werkelijke gerealiseerde uitgaven op het onderdeel middelengebruik.

Online jongerenwerk (Preventie)
Voor online jongerenwerk is structureel budget aangevraagd ten hoogte van (€ 40.000) per jaar vanaf boekjaar 2025. In 2024 kon de inzet op online jongerenwerk bekostigd worden vanuit de NPO-middelen als onderdeel van een Specifieke Uitkering. Hiermee kan het budget in 2024 vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo.

Basisteams
Budgetaanpassing op basis van werkelijke gerealiseerde uitgaven ondersteuners bij huisarts.

Veilig thuis
Budgetaanpassing uitvoeringskosten Veilig Thuis (CAO).

Jeugdhulp
Budgetaanpassing op basis van laatste prognose Sociale Verzekeringsbank - PGB gelden Jeugd.

J. Specifieke uitkering - De Brede SPUK-regeling
Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord II bieden het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid. Op basis van deze akkoorden en de bijbehorende specifieke uitkering (SPUK) kun je een samenhangende lokale aanpak ontwikkelen op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis.

K. Budgetoverhevelingen:
Hervormingsagenda en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Vanuit dit budget willen we onder meer de onderwijs jeugd arrangementen gaan bekostigen. Dit proces is in 2024 in gang gezet en we verwachten in 2025 met verschillende onderwijs-jeugdarrangementen in de regio te gaan starten.

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (Preventie) en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
In de Kadernota 2024 is vastgesteld om voor de periode 2024-2026 financiële middelen beschikbaar te stellen voor de financiering van het implementatietraject OKO. Dit gaat om € 30.000 per jaar voor de regionale ondersteuning van het Trimbos-instituut, inzet projectleiders en data onderzoek GGD NOG. Voor 2024 zijn de regionale kosten, onverwachts, regionaal gefinancierd vanuit IZA. Het is nog onbekend of de regionale kosten ook voor 2025 vanuit IZA gefinancierd kunnen worden.
Op dit moment zijn de werkgroepen gestart. De werkgroepen gaan de speerpunten uitwerken naar concrete doelen. Deze doelen worden vervolgens uitgewerkt in acties. Dit kunnen nieuwe acties zijn, maar het kunnen ook bestaande acties zijn die worden voortgezet en/of versterkt. Dit kan leiden tot kosten voor de uitvoering in 2025. Voor nu gaan we ervan uit dat de regionale kosten voor 2025 niet vanuit IZA gefinancierd worden. Daarom wordt voorgesteld om € 30.000 mee te nemen naar 2025 voor eventuele uitvoeringskosten van de speerpunten.

Bouwsteen Kansrijk opgroeien en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Incidentele uitgaven voor het tijdelijk inhuren van een projectleider, bedoeld om het team te ondersteunen en zal helpen met de ondersteuning, uitvoering, coördinatie en monitoring van de bouwsteen om de beweging van maatwerk naar de sociale basis te versnellen.

Subprogramma Op weg naar samenredzaamheid

A. Stichting bibliotheek Noordwest Veluwe
Incidentele kosten voor media collectie, digitale inclusie evenals zichtbaarheidscampagne.

B. Sportakkoord
Betreft een mutatie waarin zowel de inkomsten als de uitgaven worden herzien conform beschikking.

C. Cultuur projecten
Betreft een budgetoverheveling vanuit een ander subprogramma, en wordt hiermee onder de juiste categorie namelijk cultuurbeleid geplaatst.

D. Zwembaden
Hogere verzekeringskosten nieuw zwembad.

E. Specifieke uitkering - De Brede SPUK-regeling
Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord II bieden het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid. Op basis van deze akkoorden en de bijbehorende specifieke uitkering (SPUK) kun je een samenhangende lokale aanpak ontwikkelen op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis.

F. Interactie
Zoals half oktober aan de raad geïnformeerd, is er sprake van een verwacht tekort bij Interactie. Aangezien er de nodige onzekerheden zijn, kiezen we er op dit moment voor om nu nog geen bedrag op te nemen in de begroting. We wachten het jaarrekeningresultaat af. De gemeente en Interactie zijn inmiddels in een gezamenlijke taskforce druk bezig om de financiën helder te krijgen en tot een gezonde exploitatie te komen. Over de resultaten hiervan en de eventuele gevolgen voor de meerjarenbegroting van de gemeente, wordt de raad zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

G. Septembercirculaire 2024
In 2023 en 2024 is een specifieke uitkering door het rijk verstrekt voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Het kabinet wil dat elke gemeente een volwaardige bibliotheek heeft en voert vanaf 2025 een wettelijke zorgplicht in voor gemeente ten aanzien van de openbare bibliotheek. Hiervoor ontvangen gemeenten structureel geld via het gemeentefonds. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de zorgplicht ontvangen de gemeente in 2025 en 2026 een decentralisatieuitkering.

H. Budgetoverhevelingen:
Wijkaanpak op maat (Wijkgericht werken) en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Het gaat hier om SPUK middelen die wij willen besteden aan het versterken van de lokale teams middels het project brede toegang. Dit project is lopend en we verwachten hiervoor in 2025 en 2026 de meeste uitgaven te doen.

Verduurzaming Pakhuis en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Het college heeft in het verleden besloten om het pand Molenaarsplein 24 verder te verduurzamen door onder meer het aanpassen van de verwarmings- en ventilatiesystemen en het plaatsen van zonnepanelen. De geplande maatregelen kunnen niet allemaal worden uitgevoerd, omdat nader onderzoek onlangs heeft uitgewezen dat de fysieke ruimte voor de voorgestelde maatregelen te beperkt is. Ook is het budget niet toereikend voor de benodigde bouwkundige aanpassingen. Daarom is het plan om enkele bestaande maatregelen in 2025 uit te voeren, wat recent ter goedkeuring is voorgelegd aan het college.

Subprogramma Perspectief op (on)betaald werk

A. Meicirculaire 2024
Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld om activiteiten uit te breiden omtrent geldzorgen, armoede en schulden. De budgettaire gevolgen van boekjaar 2024 worden overgeheveld naar 2025. De budgetten voor 2025 en verder zijn verwerkt in de Meerjarenbegroting 2025-2028.

B. Toeslagen affaire
Betreft een mutatie waarin zowel de inkomsten als de uitgaven worden herzien conform beschikking.

C. Inburgering
Betreft een mutatie waarin zowel de inkomsten als de uitgaven worden herzien conform beschikking.

D. Opvang ontheemden Oekraïne
Vanuit de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne is voor 2024 een voorschot aangevraagd van € 3,5 miljoen. Vanuit deze gelden worden de diverse opvanglocaties betaald evenals personele inzet en uitvoeringskosten. Verwacht wordt dat niet alle gelden op dit moment noodzakelijk zijn. Voorgesteld wordt het meer ontvangen bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve Huisvesting.

E. Zorgkosten Sociaal Domein - Participatie
Participatiewet
Voor boekjaar 2024 zien wij een voordeel van (€ 155.000) als gevolg van een hoge inschatting van de minimaregelingen. Meerinzicht zag dat inwoners, mede dankzij de energietoeslag, andere gemeentelijke regelingen beter wisten te vinden. Vanwege specifieke voorwaarden van de minimaregelingen waaronder de vermogenstoets had een gedeelte van de aanvragers geen recht op een regeling.

Invulling bouwsteen Perspectief op (on)betaald werk
Voorgesteld wordt om (€ 121.000) ten goede te laten komen van de bouwsteen. Hiermee kan de bouwsteen op het subprogramma Perspectief op (on)betaald werk en bestaanszekerheid voor boekjaar 2024 als ingevuld worden beschouwd.

F. BUIG
Betreft een mutatie waarin zowel uitgaven worden herzien conform 2e prognose Sociaal Domein onderdeel participatie evenals inkomsten worden herzien conform Rijksbeschikking.

G. Septembercirculaire 2024
Bijstand jongerennorm
Met het wetsvoorstel Participatiewet in balans wordt de bijzondere bijstand vanaf 1 januari 2026 overgeheveld naar de algemene bijstand.

Alleenverdienersproblematiek 2024
Het Rijk stelt middelen beschikbaar aan gemeenten om financiële ondersteuning te kunnen bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek onder het bestaansminimum uitkomen.

Participatie: Afschaffen lage-inkomensvoordeel
Compensatie voor sociaal ontwikkelbedrijf als gevolg van het afschaffen lage-inkomensvoordeel.

H. Budgetoverhevelingen:
Het armoedeonderzoek heeft vertraging opgelopen, waardoor de uitkomsten pas in 2025 verwacht worden. Aangezien op basis van dit onderzoek mogelijk nieuw beleid wordt opgesteld dat extra kosten met zich mee kan brengen, willen we het budget nog eenmaal overhevelen. Dit was al eerder overgeheveld in afwachting van de onderzoeksresultaten, maar vanwege de vertraging is het noodzakelijk het budget ook in 2025 beschikbaar te houden.

Subprogramma Zelfstandig thuis

A. Zorgkosten Sociaal Domein – WMO
Voor boekjaar 2024 zien wij een nadeel van (€ 180.000) als gevolg van een groei in het aantal inwoners dat gebruik maakt van individuele begeleiding evenals een toename in het aantal inwoners dat hulp bij het huishouden ontvangt. Het Rijk onderkent dit en heeft via de Septembercirculaire 2024 extra middelen toegekend vanaf 2026 (zie hieronder onder E.)

B. Integraal Zorg Akkoord
Integraal Zorg Akkoord: In lijn met de bedoeling IZA-GALA: 'beweging naar de voorkant Sociaal Domein' wordt voorgesteld deze middelen aan de Reserve Transitie Sociaal Domein toe te voegen. Het doel is om in gezamenlijkheid in te zetten in het voorveld sociaal domein zodat vanuit daar geanticipeerd kan worden op de routes die voortvloeien uit de uitvoering van het IZA. De positie van de welzijnsorganisaties zijn hierin van groot belang/hebben hierin een cruciale rol. Voorstel is dan ook dat deel budget ingezet wordt voor activiteitenbudget Brede Toegang en deel sociale basis SWE om het proces in de beweging van zorg naar preventie, van individueel naar collectief en van formeel naar informeel te versterken. Te denken valt aan de benodigde randvoorwaarden voor een samenlevingsopbouw.

C. Overschot BW/MO
Overschot BW/MO
Vanuit niet bestede middelen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang heeft de gemeente Ermelo gelden ontvangen (€ 1.180.000) van centrumgemeente Harderwijk waarvan (€ 80.000) bestemd is voor lokaal beleid.

Invulling bouwsteen Zelfstandig thuis
Voorgesteld wordt om (€ 221.000) ten goede te laten komen van de bouwsteen. Hiermee kan de bouwsteen op het subprogramma Zelfstandig Thuis voor boekjaar 2024 als ingevuld worden beschouwd.

Toevoeging aan Reserve Transitie Sociaal Domein
Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang: Reserveren voor preventie, vroegsignalering en 18- / 18+ problematiek. Hierbij ligt de focus op de jongere doelgroep (30 jaar en jonger). Deze doelgroep zien we steeds meer in het BW. Uitgangspunt is om bestaande samenwerkingen en projecten nog beter en dieper uit te werken zodat dit geoptimaliseerd kan worden en we hier een slag in kunnen slaan aangevuld met nieuwe initiatieven. Denk hierbij aan het vernieuwen en doorontwikkelen van voorlichting, meldpunt, inloop voorzieningen, analyseren en communicatie. Vroegsignaleren en preventie kan verdere escalatie voorkomen. Een deel van dit bedrag zal ook gebruikt worden voor het verder uitwerken van de respijt woning voor jongeren. Dit is een Ermeloos initiatief dat uiteindelijk regionaal ingezet gaat worden.

D. Overige budgetaanpassingen
WMO vervoer
Budgetaanpassing op basis van laatste prognose basismobiliteit vanuit ViaVé onderdeel WMO vervoer.

Hulp bij het huishouden
Budgetaanpassing op basis van laatste prognose Sociale Verzekeringsbank - PGB Huishoudelijke Hulp.

Begeleiding WMO
Budgetaanpassing op basis van laatste prognose Sociale Verzekeringsbank - PGB Begeleiding.

Mantelzorgwerkprogramma
Budgetmutatie Mantelzorg.

E. Septembercirculaire 2024
Afhankelijk van de bekostigingsvorm vanuit het Rijk (anders dan via de algemene uitkering van het Gemeentefonds) wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling, demogratie en vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking stelt het kabinet deze middelen beschikbaar voor de gemeenten.

F. Specifieke uitkering - De Brede SPUK-regeling
Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord II bieden het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid. Op basis van deze akkoorden en de bijbehorende specifieke uitkering (SPUK) kun je een samenhangende lokale aanpak ontwikkelen op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis.

G. Budgetoverheveling:
Bouwsteen Zelfstandig thuis en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Incidentele uitgaven voor het tijdelijk inhuren van een projectleider, bedoeld om het team te ondersteunen en zal helpen met de ondersteuning, uitvoering, coördinatie en monitoring van de bouwsteen om de beweging van maatwerk naar de sociale basis te versnellen.

Maatwerkwoningen en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Op dit moment wordt een samenwerkingsovereenkomst voorbereid. We wachten nu op een begroting zodat duidelijk wordt wat Ermelo hieraan moet bijdragen. Dit is nu nog niet bekend. Het bedrag moet daarom wederom worden doorgeschoven. Overigens moet ook in Harderwijk nog de planprocedure verder worden doorlopen.

Kapitaallasten
A. Kapitaallasten
Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van de kapitaallasten. Afsluiting van de kredieten zoals onder andere nieuwbouw Calluna, tijdelijke huisvesting Augustinusschool en nieuwbouw de Rietschans zijn doorgeschoven naar 2025. Als gevolg hiervan vallen de reeds begrote kapitaallasten 2024 vrij.

4.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Leven in Ermelo

In onderstaande tabellen rapporteren we op de voortgang van de activiteiten zoals opgenomen in de begroting 2024 (onder 'Wat gaan we daarvoor doen?'). De status van de voortgang is:

- 'Groen/vink' (het verloopt conform planning)
- 'Oranje/uitroepteken' (het verloopt niet conform planning, maar we kunnen nog bijsturen) of
- 'Rood/kruis' (we gaan de planning 2024 niet halen).

In het veld toelichting wordt de kleur / het teken toegelicht.

Subprogramma Kansrijk opgroeien

Kansrijk opgroeien gaat over het bieden van perspectief aan kinderen en jongeren. Daarbinnen ligt de uitdaging dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen. Uitgangspunt is dat de jeugd wordt gestimuleerd zich te ontwikkelen in de volle breedte: in onderwijs, sport, persoonlijke ontwikkeling en gezondheid. Hiervoor is een kind- en gezinsvriendelijke opvoedings- en opgroeiomgeving nodig. Een sterke pedagogische en sociale basis.

Gezond en veilig opgroeien

Wat willen we bereiken?	
Alle jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Meer jongeren voelen zich veilig om zichzelf te zijn op school, de sportvereniging, geloofsgemeenschap, op straat, in de kroeg, in hun gezin, etc. • Meer jeugdigen/gezinnen kiezen voor een gezonde leefstijl (gezonder eten, gezond gewicht, meer bewegen, minder gebruik genotsmiddelen). • Vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid werken we de twee landelijke akkoorden uit, het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA): Aanpak overgewicht bij kinderen, Kansrijke Start.	
Toelichting:	
De activiteiten om deze doelen te bereiken zijn opgestart en lopen conform planning. Bijvoorbeeld: uitvoering preventieakkoord (gezonde sportkantine), uitvoering project OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving), opstellen speelbeleid en uitvoering programma Kansrijke Start. Sinds de voorjaarsrapportage (april 2024) zijn er veel ontwikkelingen geweest in de uitvoering van OKO. De dialoogsessie OKO heeft in april plaatsgevonden (HEP). Tijdens deze bijeenkomst zijn de cijfers van de gezondheidsmonitor 2023 gepresenteerd en is met belanghebbenden gesproken over de cijfers. Dit heeft geleid tot drie speerpunten. Op dit moment worden de werkgroepen opgestart. De werkgroepen gaan de speerpunten uitwerken naar concrete doelen. Deze doelen worden vervolgens uitgewerkt in acties. Het regioplan IZA Noord Veluwe is vertaald naar een regionale werkagenda gericht op 2025 e.v. De ketenaanpakken GALA maken hier deel van uit. De regionale coördinatoren ketenaanpakken GALA zijn in de zomer van 2024 van start gegaan.	

Toegeruste gezinnen

Wat willen we bereiken?	
Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust om alledaagse problemen op te kunnen vangen (goed is goed genoeg/normaliseren).	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Opvoeders doen vaker een beroep op hun eigen omgeving als het gaat om vragen of ondersteuning rondom opgroeien en opvoeden. • Meer gezinnen worden actief betrokken bij de schoolloopbaan van hun kind om de cyclus van laaggeletterdheid en armoede te doorbreken. Ongeacht opleiding, achtergrond en niveau.	
Toelichting:	
De activiteiten om deze doelen te bereiken zijn opgestart en lopen conform planning. Bijvoorbeeld: Uitvoeren lokaal plan basisvaardigheden via gezin en onderwijs, verkenning van mogelijkheden voor collectieve voorzieningen (zoals centering ouderschap, opvoedcursussen) en lotgenotengroepen/ ontmoetingsplekken rondom opgroeien en opvoeden. De opdracht aan Buurtgezinnen is uitgebreid naar 20-25 koppelingen, vanwege het feit dat er al 17 koppelingen waren gemaakt in augustus.	

Goede en snelle hulp

Wat willen we bereiken?	
Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Het door ontwikkelen van een lokale, brede toegang sociaal domein • Voor gezinnen met een migratieachtergrond is de toegankelijkheid van ondersteuning vergroot • Jeugdigen en gezinnen voelen zich gehoord en ervaren meer regie over de oplossingsrichtingen voor hun ondersteuningsbehoefte • Jeugdigen/gezinnen met een ondersteuningsbehoefte worden na een juiste triage sneller goed doorverwezen • Schuldenproblematiek onder jeugdigen wordt sneller gesignaleerd en aangepakt of waar mogelijk voorkomen • Huiselijk geweld in gezinnen wordt sneller gesignaleerd en doorbroken, of waar mogelijk voorkomen • Inzet van ervaringskennis/ervaringsdeskundigen is toegenomen Bijlage III Van beleidsdoel naar uitvoeringsagenda	
Toelichting:	
De activiteiten om deze doelen te bereiken zijn opgestart en lopen conform planning: ontwikkelen brede toegang 0-100, lichte hulpverlening wordt voorliggend aangeboden, jongerencoaching A t/m Zelf wordt beter gepositioneerd. De inkoop essentiële functies jeugdhulp is inmiddels gestart; inschrijving is geweest en beoordelingsproces is gestart.	

Gelijke kansen

Wat willen we bereiken?	
We streven ernaar dat jeugdigen opgroeien met gelijke kansen en hun talenten ontwikkelen op een manier die bij hen past (onderwijs, sport, cultuur).	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Zoveel mogelijk kinderen en jeugdigen volgen onderwijs of een ontwikkelingsgericht traject • Meer jeugdigen maken kennis met sport, cultuur en muziek, laagdrempelig en in de eigen woonomgeving, zoals de Brede school • Jeugdigen/gezinnen die als nieuwkomers komen wonen in Ermelo, Harderwijk of Zeewolde, kunnen zo snel mogelijk deel uitmaken van de lokale samenleving • Er is een beter (aangepast) vrijetijdsaanbod voor jeugdigen met een beperking of chronische ziekte • Meer jeugdigen met een beperking of chronische ziekte kunnen zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk leven • Jongeren kunnen op eigen (moderne) wijze hun meningen en ideeën over de lokale samenleving duidelijk maken en deze informatie wordt inhoudelijk meegenomen bij de beleidsvorming	✓
Toelichting:	
De activiteiten om deze doelen te bereiken zijn opgestart en lopen conform planning. Bijvoorbeeld: Uitvoeren programma Samenwerken voor de jeugd in Ermelo (n.a.v. Onderwijsvisie Ermelo), faciliteren sportstimulering door Interactie (pleinprogrammering, sportactiviteiten op scholen in buurten), faciliteren van culturele activiteiten voor jeugd en gezinnen, uitvoeren project sluitende aanpak jongeren. Per 1 september draait er een pilot 23-27 jaar bij Leerlingzaken om ook de kwetsbare groep zonder startkwalificatie en zonder inkomen in deze leeftijdsgroep in beeld te hebben vooruitlopend op de wet van school naar duurzaam werk. Planning ingang van de wet was augustus 2025. Dit is niet haalbaar en OCW geeft aan dat de planning nu 1 januari 2026 is.	

Frisse en duurzame scholen

Wat willen we bereiken?	
We zetten in op frisse en duurzame schoolgebouwen (inclusief kinderopvang en andere maatschappelijke functies) met een sterke wijkfunctie. We zorgen hierin doorlopend door de uitvoering van ons integraal huisvestingsplan.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We werken verder aan de realisatie van een nieuw gezamenlijk kindcentrum waarin zowel De Klokbeker als de Augustinusschool worden gehuisvest.	✓
Toelichting:	
We werken verder aan de realisatie van de nieuwbouw en renovatie van Groevenbeek, de nieuwbouw van de sportvoorziening op het terrein van 's Heeren Loo en gaan na een raadsbesluit (op 13 november 2024) aan de slag met de nieuwbouw van basisschool De Klokbeker en de Augustinusschool. Ook gaan we na vaststelling van het IHP 2025-2044 aan de slag met de uitvoering van de hierin benoemde projecten.	

Subprogramma Op weg naar samenredzaamheid

Samenredzaamheid gaat over inwoners die met elkaar verbonden zijn, bijvoorbeeld via de buurt, een (sport) vereniging of de kerk. Samenredzaamheid gaat over het vermogen van de lokale gemeenschap om zich in te zetten voor het welzijn van elkaar en een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid. Een schone, toegankelijke en veilige buitenruimte draagt daaraan bij.

Samenredzaamheid versterken

Wat willen we bereiken?	
Samenredzaamheid in buurten en wijken is versterkt	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Bewonersinitiatieven meer stimuleren en faciliteren • Ontmoetingsfuncties dragen meer bij aan samenredzaamheid • Beter leefbare wijken zonder overlast • Meer inwoners zijn lokaal actief, bijvoorbeeld als vrijwilliger • Talenten van meer mensen gebruiken, ook de kwetsbaren. Iedereen draagt bij in de wijk • Minder eenzame inwoners	✓
Toelichting:	
De activiteiten om deze doelen te bereiken zijn opgestart en lopen conform planning. Het leefbaarheidsteam stimuleert en faciliteert blijvend bewonersinitiatieven. Om het leefbaarheidsteam en Welzijn te versterken en de doorontwikkeling te borgen is er de afgelopen periode een (extra) opbouwwerker/teamleider geworven. Intern worden de mogelijkheden voor het verbeteren van een domein-overstijgende samenwerking verkend. Door het stimuleren van verbinding en ontmoeting in het dorp, de wijk, de buurt en de straat versterken inwoners, maatschappelijke organisaties en ontmoetingsfuncties elkaar.	

Snelle en duurzame oplossing van ondersteuningsvragen

Wat willen we bereiken?	
Ondersteuning is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van vragen.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Inwoners zijn zelfredzamer op alle levensterreinen, zoveel mogelijk met hulp van mensen uit hun netwerk • Hulp en ondersteuning is lokaal beter vindbaar, toegankelijk en zoveel als mogelijk in het voorliggend veld georganiseerd • De oplossing van een vraag om hulp en ondersteuning sluit beter aan bij de leefwereld van inwoners • Zelfregie van kwetsbare inwoners is vergroot • Inwoners zijn beter voorbereid op volgende levensfasen en life-events	✓
Toelichting:	
Er wordt uitvoering gegeven aan een fieldlab in Ermelo vanuit het werkplan IZA, gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen van jonge gezinnen. Het fieldlab richt zich op domein-overstijgende samenwerking professionals (formeel) en wijkinwoners (informeel) vanuit positieve gezondheid en het versterken van de sociale basis/samenlevingsopbouw (collectief).	

Inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken?	
Gelijke kansen in een inclusieve samenleving bevorderen	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Inwoners leren elkaar kennen en kunnen beter omgaan met elkaars verschillen • Voor meer inwoners is het mogelijk om naar eigen vermogen mee te doen in de samenleving • Meer voorzieningen zijn goed toegankelijk, fysiek en digitaal (Inclusie) • Meer inwoners ervaren goede gezondheid en welbevinden • Uitbreiding van Interactie Sportbedrijf Ermelo B.V. met het nieuwe sportcentrum Zanderij	
Toelichting:	
De activiteiten om deze doelen te bereiken zijn opgestart en lopen conform planning. Er wordt uitvoering gegeven aan het lokaal plan basisvaardigheden. De activiteiten uit dit plan richten zich onder andere op de mogelijkheden voor inwoners om naar eigen vermogen mee te doen in de samenleving, bewustwording en bekendheid rondom basisvaardigheden. Ook is het open atelier van de cultuurapotheek geopend. De cultuurapotheek biedt een scala aan evidence-based culturele projecten aan, die bijdragen aan het welzijn en de positieve gezondheid van individuen. Vanuit het werkplan IZA wordt er uitvoering gegeven aan een fieldlab in Ermelo, gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen van jonge gezinnen. Het fieldlab richt zich op een domein-overstijgende samenwerking tussen professionals en wijkbewoners vanuit positieve gezondheid en het versterken van de sociale basis.	

Subprogramma Perspectief op (on)betaald werk

Het is belangrijk dat inwoners voldoende en stabiel inkomen hebben, een passende woning vinden en toegang hebben tot betaalbare ondersteuning. Ook is het essentieel dat inwoners een financiële buffer kunnen opbouwen voor onverwachte uitgaven. De opgave ‘Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk’ richt zich op het voorkomen van financiële problemen en werkloosheid, en het bevorderen van de doorstroming naar (betaald) werk voor mensen met een uitkering. Dit betekent concreet dat we inwoners, ondernemers en zelfstandigen ondersteunen bij het voorkomen van schulden. En dat we hen begeleiden naar betaald werk, op een laagdrempelige en efficiënte manier. De volgende doelstellingen zijn opgenomen in de Nota Sociaal Domein:

Vergroten bestaanszekerheid

Wat willen we bereiken?	
Vergroten van bestaanszekerheid	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Minder huishoudens leven onder 120% van de bijstandsnorm • Minder inwoners met problematische schulden • Intergenerationele armoede wordt vaker doorbroken	
Toelichting:	
• Met het breed verspreiden van de flyer met informatie over de minimaregelingen, willen we het aantal huishoudens dat leeft onder 120% van het sociaal minimum, verkleinen. • De afronding van de minima-effectrapportage wordt uiterlijk in Q1/2025 verwacht. O.b.v. de uitkomsten kunnen gerichte interventies worden voorgesteld, o.a. op het thema intergenerationele armoede.	

Meedoen naar vermogen

Wat willen we bereiken?	
Werkzoekenden doen naar vermogen mee in de samenleving.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• In de bijstand zitten alleen inwoners met minder dan 100% arbeidsvermogen • Van werkzoekenden die binnen twee jaar betaald werk bij een reguliere werkgever kunnen aanvaarden, stroomt 50% uit naar werk, waarvan 80% structureel • Voor meer doelgroepen met een loonwaarde tot 70% wordt loonkostensubsidie (LKS) ingezet • Meer jeugdigen stromen uit naar een participatieplek die aansluit bij hun vermogen (vervolgopleiding, betaalde baan of vorm van dagbesteding) • Meer jongeren vinden een passende opleiding die aansluit op de kanssectoren	✓
Toelichting:	
De activiteiten om doelen te bereiken zijn gestart en lopen conform planning. • Momenteel wordt er een bestandsanalyse uitgevoerd op het cliëntenbestand van de Participatiewet. Hiermee wordt beter inzichtelijk welke belemmeringen er zijn, maar ook waar de kansen liggen om te participeren (werk, opleiding, meedoen). Om de bestandsanalyse mogelijk te maken hebben de klantmanagers in september de "dagen van data-kwaliteit" georganiseerd waarin op basis van deze nieuwe indicatoren het bestand ingevuld is. De resultaten hiervan worden in oktober verwerkt en medio 1 november gedeeld in de vorm van een bestandsanalyse. • De doelgroep 18-27 jaar wordt apart in beeld gebracht in de bestandsanalyse. • De accountmanager werkgeversdienstverlening is goed aangehaakt op specifieke doelgroepen, waaronder jongeren. • Begin september is vanuit beleid Participatiewet in samenwerking met leerlingzaken en het Doorstroompunt een sessie gehouden waarbij input vanuit de uitvoering (Pw, Wmo, leerplicht) is opgehaald. Deze input wordt verwerkt en omgezet in concreet beleid en acties om de dienstverlening aan jongeren te verbeteren. Het beleid en de acties kunnen een meerjarige looptijd hebben.	

Goede ondersteuning

Wat willen we bereiken?	
Ondersteuning aan werkzoekenden biedt perspectief op (on)betaald werk.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• We differentiëren het bijstandsbestand in de categorieën, ‘werk, meedoen en ondersteuning’ en passen onze dienstverlening hierop aan • Meer inwoners vinden (onbetaald) werk via re-integratie op basis van hun arbeidsvermogen, capaciteiten en talenten (bestandsanalyse nodig als basis) • Meer bijstandsgerechtigden worden ondersteund naar vrijwilligerswerk of sociale participatie • Meer ondernemers voelen zich ontzorgd als zij werkzoekenden vanuit de bijstand in dienst nemen • Elke aanbesteding met een arbeidscomponent heeft een SROI-paragraaf	✓
Toelichting:	
De activiteiten om doelen te bereiken zijn gestart en lopen conform planning. • De accountmanager is actief in gesprek met bedrijven en belangenorganisaties om inclusief ondernemen meer onder de aandacht te brengen bij ondernemers en werkgevers en hen te adviseren en te ondersteunen over lokale dan wel regionale middelen. Er is al met veel bedrijven gesproken en deze staan er open voor. Er is een start gemaakt om vanuit de verschillende rollen een samenwerking te creëren, die voor de werkgevers duidelijk is en helpt in het realiseren van duurzame plaatsingen. In de afgelopen maanden is tevens geïnvesteerd in de samenwerking met de bedrijfscontactfunctionarissen van de brongemeenten en met de	

samenwerking met de coördinator SROI. Daarnaast is intensief gewerkt aan de samenwerking binnen het sub-regionale werkgeversservicepunt met UWV, Landstede en Inclusief Groep.
- SROI: Van de 17 afgesloten SROI contracten met de gemeente Ermelo hebben inmiddels 16 bedrijven voldaan aan hun SROI verplichting. De totale SROI opdrachtwaarde is gestegen door een stijgende waarde van contracten die in regioverband zijn afgesloten. Ook is het aantal plaatsingen van kandidaten uit verschillende doelgroepen toegenomen.
- Met behulp van de Europese ESF subsidie "sociale inclusie" is er capaciteit vrijgemaakt voor twee klantmanagers die zich komende periode gaan richten op klanten die al langere tijd een bijstandsuitkering hebben. Zij hebben in Q3 gesprekken gevoerd om op te halen welk aanbod deze doelgroep verder kan helpen.
- IG is begin 2024 gestart met het begeleiden van kandidaten naar vrijwilligerswerk als werk op dit moment niet haalbaar is. We zien dat deze trajecten nog maar beperkt worden ingezet. 2 kandidaten uit Ermelo zijn hierdoor begeleid naar vrijwilligerswerk. Waarschijnlijk komt dit doordat er afgelopen jaren juist sterk is gefocust op het einddoel 'Werk'. Meerinzicht en besteden komende tijd meer aandacht aan door- en uitstroom via de route 'Sociale Participatie'.

Subprogramma Zelfstandig thuis

We willen dat onze inwoners zo lang als mogelijk zelfstandig wonen in hun eigen woon- en leefomgeving. In Ermelo is een groeiende groep ouderen die zelfstandig thuis woont. Ze willen dat ook zelf graag, maar wél op een goede manier, met ondersteuning en in een woning die aansluit bij hun persoonlijke behoeften. Ook andere groepen inwoners of jongeren met een ondersteuningsvraag wonen het liefst zelfstandig, met de juiste ondersteuning, bijvoorbeeld vanuit ggz-aanbieders. Deze beweging past binnen de transformatie van beschermd wonen naar Beschermd Thuis.

Gezonde en veilige leefomgeving

Wat willen we bereiken?	
Gezonde en veilige woonomgeving voor iedereen met passend woningaanbod voor alle inwoners.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
• Betere inrichting van de leefomgeving en de bereikbaarheid van voorzieningen dragen bij aan de zelfstandigheid van ouderen • Meer kwetsbare inwoners wonen met behulp van ondersteuning zelfstandig in de wijk (van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis is gerealiseerd) • Meer geschikte/levensloopbestendige woonvormen en/of woningen voor een inclusieve samenleving met aandacht voor diversiteit/diverse aandachtsgroepen • Minder huiselijk geweld • Efficiëntere inzet van ambulante zorg en mankracht • Meer inzet op wijkgericht werken	✅
Toelichting:	
De vraag naar crisishuisvesting blijft onverminderd hoog. De dreiging van dakloosheid of escalaties in buurten zal blijvend aan de orde zijn. Het college heeft inmiddels besloten dat het zoeken naar (tijdelijke) maatwerkwoningen prioriteit moet krijgen. Dit vergt op korte termijn keuzes die niet gemakkelijk zullen zijn, maar wel noodzakelijk. De activiteiten om de doelen te bereiken zijn gestart en lopen conform planning.	

Tevreden zelfstandig

Wat willen we bereiken?	
Inwoners wonen naar tevredenheid zelfstandig thuis.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
• Meer inzetten op preventie, vroegsignalering en bewustwording rondom levensfasen • Minder mensen voelen zich eenzaam	✅

• Minder mantelzorgers raken overbelast	
Toelichting:	
De activiteiten om deze doelen te bereiken lopen. Het toegankelijk maken en uitbreiden van voorliggend en collectief aanbod is een belangrijk speerpunt. Er wordt door uitvoeringsorganisaties gewerkt aan de uitbreiding van het instrumentarium om verschillende doelgroepen te bereiken. Denk aan het opstellen van informatie brochures, organiseren van (wijkgerichte) kennismarkten en aanbieden van scholingen.	

Gezond oud worden

Wat willen we bereiken?	
Inwoners hebben regie over hun eigen leven en kunnen op een gezonde manier oud worden.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
• Meer (kwetsbare) ouderen hebben regie over hun eigen leven • Meer ouderen hebben een gezonde leefstijl	
Toelichting:	
Het belang van een sterke ketensamenwerking en structurele inrichting van de samenhang van het medisch domein met het sociaal domein is hoog. Dit zeker in het licht van de demografische ontwikkeling. Op veel plannen in het Integraal Zorg Akkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord is slechts incidenteel geld beschikbaar. O.a. geldt dit voor Welzijn op Recept en valpreventie. Dat belemmert een goede en gedegen implementatie, omdat borging van inzet niet gegarandeerd kan worden. In november 2024 zal de VNG het IZA met de leden evalueren om te bepalen of gemeenten doorgaan met het IZA en zo ja onder welke voorwaarden. Toegewerkt wordt naar een standpunt hierop vanuit de Regio Noord Veluwe.	

Tijdige en passende ondersteuning

Wat willen we bereiken?	
Inwoners met een ondersteuningsvraag worden tijdig, passend en nabij ondersteund zodat zij (zo lang mogelijk) zelfredzaam zijn.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
• Het door ontwikkelen van een lokale, brede toegang sociaal domein • Met betere hulp en ondersteuning mogelijk maken dat meer inwoners op een goede manier zelfstandig kunnen (blijven) wonen • Meer inwoners weten ondersteuning beter te vinden • Cliëntondersteuning is beter beschikbaar en toegankelijk • Inwoners ervaren maatwerk in de ondersteuning (voelen zich gehoord) • Kwetsbare inwoners 16-27 jaar worden beter begeleid	
Toelichting:	
In de tweede helft 2024 start Meerinzicht een aantal belangrijke wijzigingen binnen de uitvoering van de taken Wmo. Enkele werkprocessen zijn aangepast voor een efficiënte en effectieve uitvoering. Onder meer de toepassing van casusregie, is in afstemming met het veiligheidsdomein, verdiept en van criteria voorzien. Er is intervisie ingericht voor een uniforme toepassing met en door zorgaanbieders. Een andere manier van werken binnen de Wmo zorgt ervoor dat er meer gemonitord wordt en waar mogelijk afgeschaald, terwijl de kwaliteit van ondersteuning behouden blijft en gericht blijft op het bereiken van de gestelde doelen. Deze ontwikkelingen worden in nauwe lokale samenhang onder meer met het sociaal team Ermelo ingericht.	

5. Programma Samen Wonen in Ermelo

5.1 Financiële mutaties

Onderstaande tabel toont de financiële begrotingsmutaties behorende bij dit programma. In de tabel wordt het financieel effect van de begrotingswijzigingen weergegeven. De toelichtingen hierop volgen onder de tabel.

Begrotingsaanpassingen	2024	2025	2026	2027	2028
Subprogramma Verkeer en Vervoer					
Collegebesluiten:					
A. Vrijval kapitaallasten					
* Afschrijvingen		-64	-64	-64	-64
* Taakstelling taakveld 2.1 Wegen		64	64	64	64
Budgetaanpassingen:					
B. Uitvoeringsplan Mobiliteit:					
* Opstellen Parkeerrichtlijnen	-50	50			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	50	-50			
* Onderzoek Parkeerlocaties	-10	10			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	10	-10			
C. Motie Kadernota 2024 Veilig naar school					
* Uitvoeren motie Veilig naar school	-75				
* Algemene Reserve	75				
D. Spoorwegovergangen					
* Uitvoeren onderzoeken	-85	85			
* Algemene Reserve	85	-85			
E. Beleidsplan Bewust Verlichten					
* Optimalisatie	-4	4			
* Installatieverantwoordelijkheid	-12	12			
* Versleten wijken	-85	85			
* Bewust verlichten	-8	8			
* Dark Sky Ermelo	-25	25			
* Algemene Reserve	134	-134			
F. Invulling taakstelling Verkeer en Vervoer					
* Verlagen budget Strategie Lelystad en IC	-11	-11	-11	-11	-11
* Taakstelling Verkeer en Vervoer	11	11	11	11	11
*Verlagen budget prijsontwikkeling 2024	-59				
*Taakstelling Verkeer en Vervoer	59				

G. Onderhoud Wegen					
*Regulier onderhoud verhard	53				
Totaal budgetaanpassing	**53**	**0**	**0**	**0**	**0**
Subprogramma Ruimtelijke Ontwikkeling					
Collegebesluiten:					
A. Meicirculaire 2024					
* Uitvoeringskosten omgevingswet		143			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	143	-143			
B. Budgetaanpassingen:					
* Kerkdennen naar Bedrijventerrein A28	89				
* Windpark naar Duurzaamheid	-100				
* Anterieure overeenkomsten	-191				
* Motie de hoogte in	-75				
* Gebiedsvisie Oost (Speuld e.o.)	60				
	-60				
	15				
* Grondverkopen	-42				
* Regionale samenwerking	20	5	5	5	5
C. Budgetoverhevelingen:					
* Plan Callunaterrein	-250	250			
* Wethouder Balverszaal	-85	85			
* Bedrijventerrein A28	-289	289			
* Pretoriusplein	15	-15			
* Omgevingsvisie 2.0	-25	25			
* Algemene reserve	634	-634			
* Boskamer	-450	450			
* Reserve Grondexploitatie	450	-450			
* Hart van Horst	-125	125			
* Opbrengst Hart van Horst	75	-75			
* Grootschalig woningbouw	-240		240		
* Opbrengst grootschalig woningbouw	120		-120		
* Strategisch beleidskader	-38	38			
* Leader Geus	-106	106			
* Uitvoeringskosten Omgevingswet	-86	86			
* Veldwijk & Hoge Riet	-75	75			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	475	-355	-120		
Totaal budgetaanpassing	**-141**	**5**	**5**	**5**	**5**
Subprogramma Kwaliteit Openbare Ruimte					
Budgetaanpassingen:					
A. Bos, heide en natuurterreinen					
* Onderhoud bos, heide en natuurterreinen	43				
* Subsidie SNL	-43				

B. Bos, heide en natuurterreinen					
* Maatregelen Houtdorper- en Speulderveld	-33	33			
* Maatregelen Ermelosche Heide	-20	20			
* Maatregelen Groevenbeekse heide	-6	6			
* Monitoring heide	-11	11			
* Maatregelen herstel programma's	-33	33			
* Subsidie maatregelen herstel programma's	33	-33			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	70	-70			
* Maatregelen Ermelosche Heide	-24				
C. Boomvervanging					
* Vervanging bomen	29				
D. Boomonderhoud					
* Dagelijks groot onderhoud	71				
E. Bosrevitalisatie					
* Uitgaven bosrevitalisatie	25				
* Subsidie	-25				
F. Onderhoud Openbaar Groen					
* Onderhoud Groen	252				
G. Taakstelling Groen					
*Verlagen budget prijsontwikkeling 2024	-120				
*Taakstelling Groen	120				
Totaal budgetaanpassing	**328**	**0**	**0**	**0**	**0**

Subprogramma Wonen					
Collegebesluiten:					
A. Septembercirculaire 2024					
* Implementatie en uitvoeringskosten wetsvoorstel	26	34	29	16	13
B. Budgetaanpassingen:					
* Gemeentelijke bijdrage	5	5	5	5	5
* Tijdelijke huisvesting Beemdweg onderhoud	12	12	12	12	12
* Vereveningsfonds	30				
* Budget handhaving	15	15	15	15	15
*Opbrengsten opgelegde dwangsommen	-45	-15	-15	-15	-15
*Opbrengsten opgelegde dwangsommen.	-288				
C. Budgetoverhevelingen:					
* Woonwagen standplaatsbeleid	-30		30		
* Stationsstraat 120 verkoopklaar	-17	17			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	47	-17	-30		
Totaal budgetaanpassing	**-245**	**51**	**46**	**33**	**30**

Subprogramma Duurzaamheid en Milieu					
A. Collegebesluiten:					
* Zonnepark Schaapsdijk	15				
B. Budgetaanpassingen:					
* Windpark van Ruimtelijke ontwikkeling	100				
* Subsidie CDOKE naar realisatie	-300				
* Opbrengst CDOKE naar realisatie	300				
* Subsidie Nationaal isolatieprogramma naar realisatie	-22				
* Subsidie Nationaal isolatieprogramma naar realisatie	22				
C. Motie Kadernota 2025					
* Afboeken budget duurzaamheid		-410	-197	-105	
* Toevoeging aan de Reserve Duurzaamheid		410	197	105	
* Uitvoering programma duurzaamheid		410			
* Dekking uit de Reserve Duurzaamheid		-410			
D. Budgetoverhevelingen:					
* Windpark	-100	100			
* Wijk van de toekomst	-2.037	2.037			
* Subsidie Wijk van de toekomst	2.037	-2.037			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	100	-100			
* Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid	-225	225			
* Reserve Duurzaamheid	225	-225			
Totaal budgetaanpassing	**115**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kapitaallasten:					
A. Kapitaallasten					
* Openbaar groen	-54				
* Wonen	-6				
* Centrumontwikkeling	-14				
* verkeer en Vervoer	-534				
* Rioolbeheer	24				
* Voorziening Egalisatie riool	-24				
Totaal budgetaanpassing	**-608**	**0**	**0**	**0**	**0**
Investeringskredieten:					
A. Verkleuring Kerkdennen					
* Subsidie	-70				
B. Veldzicht					
* Krediet veldzicht	17				
* Subsidie	-17				
Totaal kredietaanpassing	**-70**	**0**	**0**	**0**	**0**

Totaal programma Samen Wonen					
Totaal budgetaanpassing	-498	56	51	38	35
Totaal kredietaanpassing	-70	0	0	0	0

Toelichting op de financiële mutaties:

Subprogramma Verkeer en Vervoer

A. Vrijval kapitaallasten
Bij de Jaarrekening 2024 worden een drietal kredieten afgesloten, INV0050, INV0053 en INV0120. Dit leidt m.i.v. 2025 tot lagere afschrijvingen. Deze lagere afschrijvingen worden ingezet om de bezuinigingstaakstelling op taakveld 2.1 Wegen in te vullen (e240027517).

B. Uitvoeringsplan Mobiliteit
Opstellen Parkeerrichtlijnen en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Eind 2024 wordt gestart met het opstellen van de nota Parkeernormen G1a. De uitgaven zullen in 2025 plaatsvinden. Vandaar dat het budget wordt doorgeschoven naar 2025. Dit verloopt via de Egalisatiereserve meerjarenbegroting.

Onderzoek Parkeerlocaties en *Egalisatiereserve meerjarenbegroting*
Het onderzoek strategische Parkeerlocaties G1d zal in 2025 plaatsvinden. Het budget wordt daarom doorgeschoven naar 2025. Dit verloopt via de Egalisatiereserve meerjarenbegroting.

C. Motie Kadernota 2024 Veilig naar school
De uitvoering van deze motie maakt onderdeel uit van het uitvoeringsplan mobiliteitsvisie. Hiervoor is onder INV0229 Aanleg Fietsstraten al voldoende geld opgenomen. Het bij de motie opgenomen geld is dus niet benodigd en kan derhalve terugvloeien naar de Algemene Reserve.

D. Spoorwegovergangen
Door ProRail worden conform de gesloten overeenkomst onderzoeken gedaan naar de spoorwegovergangen. Een aantal onderzoeken zal in 2025 plaatsvinden. Het budget hiervoor dient derhalve over te lopen.

E. Beleidsplan Bewust Verlichten
In het uitvoeringsplan van het beleidsplan Bewust Verlichten zijn een aantal incidentele taken opgenomen. Voor wat betreft de onderdelen Installatieverantwoordelijkheid en Optimalisatie is al wel een start gemaakt maar zal de verdere uitvoering in 2025 plaatsvinden. De overigen zullen in 2025 worden uitgevoerd. De overloop verloopt via de Algemene reserve.

F. Invulling taakstelling Verkeer en Vervoer
Verlagen budget Strategie Lelystad Airport en t*aakstelling Verkeer en Vervoer*
Vanuit het vroegere Samenwerkingsverband Noord Veluwe (SNV) was nog geld in de begroting opgenomen voor de regionale verbinding met Lelystad Airport. Het samenwerkingsverband is opgeheven en het geraamde budget kan vrijvallen. Deze vrijval wordt ingezet om de taakstelling Verkeer en Vervoer gedeeltelijk in te vullen.

Verlagen budget prijsontwikkeling 2024 en t*aakstelling Verkeer en Vervoer*
Het restant van de taakstelling 2024 Verkeer en Vervoer wordt gedekt door het budget prijsontwikkelingen te verlagen.

G. Onderhoud Wegen
Om invulling te geven aan de zorgplicht en daarmee aansprakelijkheden bij schade te voorkomen, zijn er meer herstelwerkzaamheden aan verhardingen uitgevoerd dan verwacht. Gewerkt wordt aan een meer planmatige aanpak om hierin bewuste keuzes vanuit beheer te maken. Middels de herziening van het wegenbeheerplan wordt de uitwerking hiervan binnenkort voorgelegd ter besluitvorming.

Subprogramma Ruimtelijke Ontwikkeling

A. Meicirculaire 2024
In de Meicirculaire 2024 wordt vanuit het Rijk een decentralisatie uitkering verstrekt voor de uitvoeringskosten omgevingswet in 2024. De uitkering wordt in 2024 in de Egalisatiereserve meerjarenbegroting gestort om de uitgaven in 2025 te kunnen dekken.

B. Budgetaanpassingen:
Kerkdennen naar Bedrijventerrein A28
Budget wordt overgezet van Kerkdennen naar Bedrijventerrein A28.

Windpark naar Duurzaamheid
Budget wordt overgezet van Ruimtelijke ontwikkeling naar Duurzaamheid.

Anterieure overeenkomsten
Betreft ontwikkeling van de algemene anterieure overeenkomsten inclusief een vrijval van € 135.000 voor afwikkeling deelgebied Veldwijk.

Motie de hoogte in
Motie de hoogte in wordt uitgewerkt binnen de Omgevingsvisie 2.0, en er is hiervoor geen extra budget nodig.

Gebiedsvisie Oost (Speuld e.o.)
De gebiedsvisie Oost (Speuld e.o.) is bijna afgerond. Zowel de subsidie van de Provincie als de daar tegenover staande kosten zijn nog niet geraamd. Dit wordt nu verwerkt, inclusief de hiertoe aangenomen motie Integrale Visie Speuld uit 2022.

Grondverkopen
Grondverkopen betreft kleine stukjes grond voor diversen, zoals elektriciteitshuisjes.

Regionale samenwerking
Er is verhoging doorberekend in de gemeentelijke bijdrage aan de regio Noord-Veluwe.

C. Budgetoverhevelingen:
Al deze projecten zullen in 2025 en/of 2026 worden voortgezet/gestart. Het budget wordt daarom doorgeschoven naar 2025 en/of 2026. De € 15.000 voor het Pretoriusplein hangt samen met de € 50.000 die bij de Kadernota 2025 beschikbaar is gesteld voor het onderzoek naar tijdelijke (jongeren)huisvesting. Hiervan is in 2024 reeds € 15.000 uitgegeven en halen we dus naar voren. Voor 2025 resteert nu nog € 35.000.

Subprogramma Kwaliteit Openbare Ruimte

A. Bos, heide en natuurterreinen
Voor het onderhoud aan het bos, heide en natuurterreinen ontvangt de gemeente een instandhoudingssubsidie (SNL= Subsidiestelsel Natuur en Landschap). Als gevolg van fors hogere prijzen wordt het subsidiebedrag verhoogd. Met hetzelfde bedrag worden ook de uitvoeringsbudgetten verhoogd. De budgettaire gevolgen voor 2025 en verder zijn verwerkt in de Meerjarenbegroting 2025-2028.

B. Bos, heide en natuurterreinen
Als gevolg van vertraagde besluitvorming van het heidebeheerplan en door seizoensinvloeden, lange voorbereidingstijd en capaciteitsproblemen kunnen een aantal maatregelen uit het heidebeheerplan niet meer in 2024 worden uitgevoerd en schuiven door naar 2025.

C. Boomvervanging
De iepziekte heeft toegeslagen in Ermelo West, de verwijdering van de bomen heeft hoge kosten met zich meegebracht doordat er langs het spoor gewerkt moest worden. Al deze gekapte bomen worden vervangen. Per saldo is hiervoor € 29.000 aan budget nodig.

D. Boomonderhoud
Eind september is de nieuwe boomveiligheidscontrole opgeleverd. Dit betreft het Westelijk en Noordelijk buitengebied en bosranden. Deze kosten komen boven op de reeds uitgevoerde kosten van het boomonderhoud. De aangegeven meerkosten zijn voor het uitvoeren van deze veiligheidsmaatregelen, die bestaat uit het kappen van onveilige/slechte of dode bomen, snoeien van bomen en verwijderen van gevaarlijk dood hout en worden in Q4 uitgevoerd. Voor het boombeheer zien we over de breedte stijgende kosten voor het noodzakelijk onderhoud, hierdoor is er een mismatch tussen budget en wat benodigd is voor de uitvoering.

E. Bosrevitalisatie
In het kader van de regeling bosrevitalisering ontvangt de gemeente van de provincie een subsidie. Deze wordt hier voor 2024 geraamd.

F. Onderhoud Openbaar Groen
De ontstane uitzet van kosten op het omgevingsbeheer is meerledig. Tijdens de looptijd van het contract is door de Inclusief Groep aangegeven niet meer te beschikken over voldoende en vakkundig personeel om aan de resultaatverplichtingen te voldoen. Om de overeengekomen resultaten in het stevige groeiseizoen te behalen is om deze reden extra capaciteit ingehuurd ter ondersteuning van team Wijkservice. Daarbij was eveneens extra inhuur van tractie noodzakelijk. Deze kosten zijn hoger uitgevallen doordat dit buiten een meerjarig contract valt met voordelige tarieven zoals voorheen bij de Inclusief Groep. Tevens waren de fors gestegen loonkosten (inflatie) debet aan deze overschrijding.

G. Taakstelling Groen
De taakstelling 2024 Groen wordt gedekt door het budget prijsontwikkelingen te verlagen.

Subprogramma Wonen

A. Septembercirculaire 2024
Het rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van de Wet betaalbare huur.

B. Budgetaanpassingen
Gemeentelijke bijdrage
Er is verhoging doorberekend in de gemeentelijke bijdrage.

Tijdelijke huisvesting Beemdweg onderhoud
Betreft jaarlijkse beheersvergoeding van het project.

Vereveningsfonds
Budget vereveningsfonds gebruiken voor toekomstige projecten sociale woningbouw.

Budget handhaving en *Opbrengsten opgelegde dwangsommen*
Het budget van de handhaving is bij de Kadernota 2024 opgehoogd, maar binnen het verkeerde subprogramma geraamd. Dit wordt bij de Najaarsrapportage 2024 rechtgetrokken.

Opbrengsten opgelegde dwangsommen
Eenmalige gerealiseerde dwangsommen.

C. Budgetoverhevelingen
Deze projecten zullen in 2025 en/of 2026 voortzetten. Het budget wordt daarom doorgeschoven naar 2025 of 2026. Dit verloopt via de Egalisatiereserve meerjarenbegroting.

Subprogramma Duurzaamheid en Milieu

A. Zonnepark Schaapsdijk
Er zijn kosten gemaakt in verband met maatregelen ter voorkoming van (licht)reflectie-overlast voor omwonenden.

B. Budgetaanpassingen
Windpark van Ruimtelijke ontwikkeling
Budget wordt overgezet van Ruimtelijke ontwikkeling naar Duurzaamheid.

Subsidie CDOKE naar realisatie, Opbrengst CDOKE naar realisatie en *Subsidie Nationaal isolatieprogramma naar realisatie*
Betreft subsidies, die zijn gecorrigeerd naar de werkelijke uitgaven. Hierop wordt de ontvangst ook gecorrigeerd naar realisatie.

C. Motie Kadernota 2025
Conform de aangenomen motie en de Visie Duurzaamheid lopen de uitgaven via de Reserve Duurzaamheid.

D. Budgetoverhevelingen
Deze projecten zullen we in 2025 en/of 2026 voortzetten. Het budget wordt daarom doorgeschoven.

Kapitaallasten
A. Kapitaallasten
Openbaar groen, wonen, Centrumontwikkeling, Verkeer en Vervoer en *Rioolbeheer*
Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van de kapitaallasten.
Afsluiting van de kredieten zoals onder andere verbeteren/verbreden fietspaden, parkeren de Zanderij, fietsrondweg Kerkdennen, verbreding Kerkdennen, Vijvers de Maat en aanleg Oranjepark zijn verschoven van 2024 naar 2025 of 2026. Als gevolg hiervan vallen de reeds begrote kapitaallasten 2024 vrij en wijzigt de beschikking uit de Bestemmingsreserve GVVP en Overig verkeer en vervoer (zie subprogramma Financiën).

Voorziening Egalisatie riool
De kapitaallasten 2024 zijn hoger, als gevolg hiervan wordt de storting vanuit de voorziening ook hoger.

Investeringskredieten
A. Verkleuring Kerkdennen
Voor het Project Verkleuring Kerkdennen is meer subsidie van de provincie ontvangen dan in de begroting is opgenomen. Deze hogere subsidie wordt hierbij in de begroting opgenomen.

B. Veldzicht
Verwerking van de ontvangen subsidiegelden.

5.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Wonen in Ermelo

In onderstaande tabellen rapporteren we op de voortgang van de activiteiten zoals opgenomen in de begroting 2024 (onder 'Wat gaan we daarvoor doen?'). De status van de voortgang is:

- 'Groen/vink' (het verloopt conform planning)
- 'Oranje/uitroepteken' (het verloopt niet conform planning, maar we kunnen nog bijsturen) of
- 'Rood/kruis' (we gaan de planning 2024 niet halen).

In het veld toelichting wordt de kleur / het teken toegelicht.

Subprogramma Verkeer en Vervoer

Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?	
We willen uitvoering geven aan het nog vast te stellen uitvoeringsprogramma van de mobiliteitsvisie en het wegenbeheerplan. We willen zorgen voor een veilige, duurzaam ingerichte, groene en vitale omgeving waarbij de bereikbaarheid hoog is.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan dat tot 2032 loopt. Er zal een nieuw wegenbeheerplan opgesteld worden. We zijn betrokken bij veel (bouw)ontwikkelingen. We vervolgen het traject met ProRail en Nijkerk om de spoorwegovergangen veiliger te maken, willen starten met de aanleg van het fietspad Zeeweg-Schaapsdijk en bereiden de herinrichting van de Oude Telgterweg bij de Zanderij verder voor.	✅
Toelichting:	
Fietsvoorziening Zeeweg-Schaapsdijk kan worden uitgevoerd (planning mei/juni 2025 gereed). Het ontwerp voor de herinrichting Oude Telgterweg is als voorkeursvariant voorgelegd aan de raad. Besluitvorming in oktober 2025. Daarna realisatie. Uitvoeringsprogramma mobiliteit: het parkeerdrukonderzoek in de gehele kern Ermelo is in de afrondende fase (oktober gereed). Het onderzoek naar potentiele fietsstraten is ook in de afrondende fase (gereed in 2024). In 2025 wordt gestart met de aanpassing van de nota parkeernormen.	

Subprogramma Ruimtelijke Ordening

Ruimtelijke plannen

Wat willen we bereiken?	
Er wordt, vaak op initiatief van de gemeente, gewerkt aan visievorming voor verschillende gebieden in Ermelo. In de komende periode willen we deze visie een flinke stap verder brengen. We vinden het belangrijk dat ons beleid actueel en toepasbaar is. Daarom zetten we in op de verdere implementatie van de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking is getreden.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In Ermelo is de afgelopen jaren een flink aantal ruimtelijke plannen opgestart, die zich allemaal in een verschillende fase bevinden. Voor de belangrijkste ontwikkelingen geven we hieronder de status van deze plannen weer.	
Toelichting:	
In de afgelopen periode is er aan veel projecten hard gewerkt. Om de capaciteitsproblemen bij RO het hoofd te bieden en zoveel mogelijk projecten door te kunnen zetten, is de afgelopen periode ingezet op het inhuren van tijdelijke medewerkers, het aantrekken van nieuwe vaste medewerkers en het prioriteren van de werkzaamheden RO. De resultaten zijn verwoord in een informatiememo die onlangs met de raad is gedeeld. Op 7 november is een diversenavond ingepland over dit onderwerp.	

Markt 2.0

Wat willen we bereiken?	
We willen dat de Markt een aantrekkelijke invulling krijgt. Hierin wordt voorzien door de uitbreiding van winkelruimte, parkeerruimte en de opwaardering van de kwaliteit van de openbare ruimte.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In 2024 wordt het definitieve ontwerp voltooid. Vervolgens worden de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd afhankelijk van parkeerdruk en de bouwactiviteiten van Borghese aan de zuidzijde van de Markt.	
Toelichting:	
Het definitief ontwerp is op 6 maart vastgesteld en de aanbesteding voor een bouwteampartner loopt.	

Veldwijk

Wat willen we bereiken?	
De ontwikkeling Veldwijk bestaat uit verschillende deelgebieden: Deelgebied A, C en D: willen we ontwikkelen tot een gebied waar het goed en fijn wonen is. Daarom wordt er door de ontwikkelaar een plan ontwikkeld voor de bouw van de woningen en de aanleg van het openbaar gebied. De gemeente begeleidt en toetst dit plan. Deelgebied B: Hier willen we mogelijk maken dat er een Zorgpark voor GGz-Centraal wordt gecreëerd met plek voor de huidige bewoners van het zorgpark én toekomstige bewoners.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Deelgebied A: We gaan de plannen van de ontwikkelaar begeleiden, toetsen en faciliteren zodat er woningen kunnen worden gerealiseerd en een kwalitatief hoogwaardig openbaar gebied kan worden overgenomen. Deelgebied B: We hebben het ruimtelijk kader vastgesteld en de bouwplannen die door GGz of ontwikkelaars worden ingediend worden daaraan getoetst. Het openbaar gebied wordt door GGz-Centraal aangelegd en we zorgen ervoor dat het een goed en duurzaam aangelegd gebied wordt wat we op termijn kunnen overnemen. Deelgebied C en D: We gaan samen met de eigenaar van de grond, GGz Centraal, de voorbereidingen treffen voor de herontwikkeling van de deelgebieden C en D zodat ook voor die deelgebieden een plan kan worden ontwikkeld en gereed kan worden gemaakt voor de bouw van woningen en de aanleg van groen en wegen.	
Toelichting:	
Deelgebied A en B lopen nog volgens planning. Woningbouw voor A wordt binnenkort gestart. Voor deelgebied C en D worden nog geen voorbereidingen verwacht; de eigenaar van de gronden, GGz Centraal is bezig met de voorbereidingen voor verkoop.	

Voormalige Calluna-terrein en Balverszaal

Wat willen we bereiken?	
Op het terrein van het voormalige Calluna-terrein en de Balverszaal wordt een gebied gerealiseerd waarin verschillende nieuwe en bestaande functies (o.a. onderwijs, wonen) onderling goed op elkaar aansluiten. De oude sportaccommodaties worden hierbij gesloopt. Bij de planvorming zoeken we aansluiting bij andere ontwikkelingen in Ermelo Zuid-West.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
De toekomstige mogelijkheden voor beide locaties worden in beeld gebracht en er wordt een haalbaarheidsanalyse uitgevoerd. Voor beide locaties ligt de focus op het verkennen van mogelijkheden voor woningbouw en eventuele aanvullende functies, zoals onderwijs.	
Toelichting:	
Na 1 april heeft het college van b&w voor drie locaties (Pretoriusplein, Calluna & Wethouder Balverszaal) afzonderlijk een PID vast gesteld. De nieuwe ontwikkeling op het Pretoriusplein wordt op basis van de prioritering RO nu niet opgepakt, de wethouder Balverszaal en het Callunaterrein wel. Het project Wethouder Balverszaal heeft een participatietraject doorlopen. Met de gemeenteraad worden de kaders besproken waarbinnen de ontwikkeling plaats kan vinden.	

De Enk

Wat willen we bereiken?	
We maken de bedrijvigheid binnen de Enk toekomstbestendiger. Hiervoor hanteren we twee fasen, waarin fase 1 al in uitvoering is. Fase 2 is het verplaatsen van de Hema en het (waar mogelijk) ontwikkelen van een supermarkt.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
Zodra de anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer is getekend, worden ruimtelijke procedures opgestart voor het verplaatsen van de Hema en de vestiging van een supermarkt.	
Toelichting:	
De HEMA en de Jumbo hebben zich teruggetrokken. Het project wordt (gedeeltelijk) voortgezet met de initiatiefnemer die nog wel kansen ziet (en voor zover het geen capaciteit van RO vraagt).	

Hart van Horst

Wat willen we bereiken?	
Voor dit gebied zetten we in op het realiseren van woningbouw aanvullend op het ontwikkelingsperspectief Horst en Telgt. Dit traject volgt uit de eerder opgestelde visie voor Horst en Telgt.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
We werken aan het opstellen van een definitieve stedenbouwkundige uitwerking voor het gebied. Daarbij wordt ook gewerkt aan ontwikkelstrategie en wordt een omgevingsplan opgesteld.	
Toelichting:	
De stedenbouwkundige uitwerking ligt ter inzage en wordt in Q1 2025 ter vaststelling aan de raad aangeboden. Daarna kunnen de aanvragen wijziging omgevingsplan worden ingediend. In afweging van RO projecten hebben deze werkzaamheden op dit moment geen prioriteit gekregen.	

(Her)ontwikkeling Raadhuisplein

Wat willen we bereiken?	
We vervangen de panden aan het Raadhuisplein 8 en 10 en Stationsstraat 118. Hierbij blijft wonen de hoofdfunctie, maar zullen ook aanvullende functies worden gerealiseerd.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
Nadat er een tender is uitgezet, kunnen ontwikkelaars zich melden. De inschrijvingen worden getoetst aan de gestelde voorwaarden. Vervolgens wordt er een keuze gemaakt voor een ontwikkelaar, waarna de vervolgstappen tot een definitieve invulling worden gezet. Eén van deze stappen is het overdragen van de grond.	
Toelichting:	
De tender loopt. In november sluit het indienen van de stukken ter beoordeling van de prijsvraag, waarna de stukken worden getoetst. In december neemt het college een besluit over de beoogde winnaar van de prijsvraag.	

De Boskamer

Wat willen we bereiken?	
In gebied de Boskamer saneren we de gronden en opstallen, waar mogelijk in samenwerking met grondeigenaren. Hierbij onderzoeken we welke functies in de toekomst mogelijk zijn, zoals wonen en werken.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
Er wordt verder gewerkt aan de voorbereiding van de sanering. Het tempo van deze ontwikkeling is sterk afhankelijk van de uitkomsten van flora- en faunaonderzoeken. Op basis van de reeds beschikbare visie van het gebied wordt een omgevingsplan opgesteld.	
Toelichting:	
De asbestsanering kan alleen worden uitgevoerd volgens het ecologisch werkprotocol welke bepaalt dat de werkzaamheden alleen kunnen worden uitgevoerd tussen augustus en januari. We wachten op de ontheffing van de provincie om werkzaamheden te mogen uitvoeren in het leefgebied van de steenuil. Het is onzeker of we op tijd de ontheffing krijgen. Als dit niet het geval is schuiven de werkzaamheden door naar augustus 2025.	

Zoekzones grootschalige woningbouw

Wat willen we bereiken?	
We verkrijgen inzicht in locaties waar op termijn grootschalige woningbouw (meer dan 50 woningen) mogelijk is en maken daarvoor een plan.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Op basis van de uitkomsten van het verdiepende onderzoek, stellen wij een vervolgproces voor. Hierbij wordt een koppeling gelegd met de Omgevingsvisie. Het uiteindelijke doel is om een onafhankelijk stedenbouwkundig ontwerp op te stellen voor een zone met grootschalige woningbouw met bijbehorend communicatie- en participatietraject.	
Toelichting:	
Er is een proces gestart om te komen tot een nieuwe Omgevingsvisie. In de nieuwe Omgevingsvisie worden alle ruimtelijke ontwikkeling integraal bekeken. De uitkomsten van het onderzoek naar grootschalige woningbouw is nagenoeg afgerond en krijgen een plek in de nieuwe omgevingsvisie.	

Gebiedsvisie Buitengebied-Oost

Wat willen we bereiken	
We zetten in op het realiseren van een gebiedsvisie voor het Buitengebied-Oost. Het doel van deze visie is het behouden en versterken van de leefbaarheid in het gebied. Op deze manier haken we samen met de betrokkenen in het gebied in op de huidige ontwikkelingen.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
De buurtvereniging Speuld neemt het voortouw in de ontwikkeling van de gebiedsvisie. De gemeentelijke rol bestaat primair uit meedenken, het bewaken van de kaders, de link met GEUS en het provinciale programma landelijk gebied. Wij zorgen ook voor het aanvragen van de subsidie en voor de verantwoording daarvan. Hiernaast regelt de gemeente het aanleveren van relevant materiaal zoals beleidskaders en draagt zorg voor het besluitvormingsproces.	
Toelichting:	
De gebiedsvisie is in ontwikkeling waarbij een link wordt gelegd met de gebiedsontwikkeling GEUS. Vanuit de buurt wordt hard gewerkt aan de visie; de stuurgroep met daarin de gemeente komt maandelijks bijeen. De vaststelling van de visie wordt in het eerste kwartaal van 2025 verwacht.	

Gebiedsperspectief GEUS

Wat willen we bereiken?	
We ontwikkelen voor het gebied Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld (GEUS) een goed toekomstperspectief. Het gebied bevindt zich in en rondom Natura 200 gebied en er is sprake van intensieve veehouderij. Gezamenlijk met de ondernemers denken we na over wat er moet gebeuren met de bestemming en de invulling van de ruimte. Hierin werken we samen met betrokken overheidspartijen (Barneveld, Nunspeet, Apeldoorn en het waterschap).	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
In 2023 is er een startnotitie gemaakt en deze vormt samen met de intentieovereenkomst tussen de overheidspartijen de start voor de verkenningsfase. De verkenningsfase levert in 2024 een door het gebied gedragen ambitiedocument op. Het ambitiedocument bestaat uit een integrale visie en plan op hoofdlijnen, ontwikkelstrategie en samenwerkingsovereenkomst.	
Toelichting:	
Het gebiedsproces komt in zijn laatste fase. Door de complexiteit, zowel op inhoudelijke thema's als de veelheid aan partijen, neemt de afronding wat meer tijd in beslag. De conceptvisie wordt in het 4e kwartaal met de samenleving gedeeld. De besluitvorming verschuift daarmee naar het eerste kwartaal in 2025.	

Visie Zandkamp

Wat willen we bereiken	
Voor het gebied de Zandkamp ontwikkelen we een visie. Deze ontwikkeling heeft een nauwe relatie met een onderzoek naar de toekomst van de gemeentewerf.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
Zodra er duidelijkheid is over de toekomst van de Gemeentewerf kan de visieontwikkeling voor dit gebied worden opgestart.	
Toelichting:	
Er heeft nog geen definitieve besluitvorming plaatsgevonden over de toekomst van de gemeentewerf in dit gebied. Na afronding van de besluitvorming gemeentewerf wordt dit visietraject opgestart.	

Omgevingswet

Wat willen we bereiken?	
We zetten ons in om de Omgevingswet goed te implementeren. Daarbij maken we onderscheid tussen de korte termijn (wat kan en moet er voor de ingangsdatum gebeuren) en de (middel)lange termijn (waarvoor hebben we langer de tijd). De nieuwe Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Ook biedt de Omgevingswet de mogelijkheid om met overzichtelijker regels de leefomgeving meer in samenhang in te richten. Het biedt daarnaast meer ruimte voor lokaal maatwerk en leidt tot een betere en op den duur snellere besluitvorming. Deze wet heeft impact voor inwoners en bedrijven, maar zeker ook op de gemeentelijke organisatie.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De daadwerkelijke implementatie duurt echter verschillende jaren. In de eerste periode focussen wij op processen die in het eerste kwartaal van 2024 moeten plaatsvinden. Het gaat met name over de werkwijze voor het aanvragen van omgevingsvergunningen. Daarnaast en daarna komt de nadruk meer te liggen op de beleidsmatige aspecten, zoals het opstellen van omgevingsplannen, het vertalen van de bruidsschat, etc.	
Toelichting:	
Het proces 'informatieverzoek en verkennen en begeleiden initiatievenproces' is bijna klaar. Met het opnieuw inrichten van dit werkproces willen we dienstverlening naar onze burgers en ondernemers verbeteren. Op 29 mei jl. is uw raad hierover geïnformeerd en begin juli jl. zijn onze externe partners (o.a. adviesbureaus) geraadpleegd. Er is een communicatiecampagne gestart om alle betrokken (zowel intern als extern) te infomeren. We zijn inmiddels gestart om op deze nieuwe manier te werken. De komende maanden willen we het proces verder uitlijnen, waarbij de planning is dat het project op 1 januari 2025 is afgerond. Daarna zullen we de nieuwe werkwijze periodiek evalueren en verbeteringen doorvoeren. Dit najaar wordt het ontwerp-omgevingsplan voor het centrumgebied en de recreatieterreinen ambtelijk afgerond. De raad is op 2 oktober jl. over het proces en de inhoud geïnformeerd. Na besluitvorming in het college, wordt het plan ter inzage gelegd en kunnen zienswijzen worde ingediend. De planning is dat het ontwerp-omgevingsplan zomer 2025 voor vaststelling aan uw raad wordt aangeboden.	

Erfgoed

Wat willen we bereiken?	
We zetten ons in om het lokale erfgoed te behouden en beleefbaar te maken. Dit op basis van de Beleidsnotitie Monumentenzorg die in 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
Er wordt ingezet op het opnemen van monumenten in het omgevingsplan, het digitaliseren van erfgoed en het samenwerken met lokale en regionale organisaties en eigenaren van monumenten. Daarnaast gaan we de komende jaren met de betrokken eigenaren aan de slag met de planvorming voor de herbestemming en restauratie van meerdere (gemeentelijke) monumenten, onder andere op Veldwijk.	
Toelichting:	
Er wordt uitvoering gegeven aan het beleid. Enkele monumenten zijn recentelijk of worden op korte termijn gerestaureerd of herbestemd (o.a. Muziektent, Kasteel Staverden en Boerderij de Heuvel).	

Nota Grondbeleid

Wat willen we bereiken?	
We actualiseren de nota uitgangspunten grondbeleid, zodat we een goed instrument in handen hebben om onze beleidsvoornemens te realiseren.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In 2024 wordt na een onderzoek naar de actuele grondprijzen de nota uitgangspunten grondbeleid geactualiseerd. De verschillende instrumenten van het grondbeleid worden gewogen. Er wordt een afweging gemaakt tussen facilitaire en actieve grondpolitiek en de daarbij behorende financiële doorrekeningen zijn gemaakt.	
Toelichting:	
De nota grondbeleid en notitie grondprijzen zijn in mei 2024 vastgesteld door de gemeenteraad.	

Vitale Vakantieparken

Wat willen we bereiken?	
Regionaal blijven we samenwerken met tien andere gemeenten en de provincie in het programma Vitale Vakantieparken Veluwe. Revitalisering geven we vorm langs twee sporen: 1. Het ontwikkelspoor: recreatieondernemers waar mogelijk ruimte geven voor innovatie en groei 2. Het transformatie spoor: hierbij wordt bekeken of een transformatie naar andere functies wenselijk en mogelijk is De keuze voor een van beide sporen is onder meer afhankelijk van het recreatieve toekomstperspectief, de ligging, eigendomssituatie en wens van de parkeigenaren. De gebiedsgerichte aanpak richt zich op de verschillende deelgebieden: cluster Horst, cluster Drieërweg, cluster Strokel & Tonsel en Buitengebied. Voor de parken in het buitengebied wordt maatwerk gehanteerd.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
• Horst: Het merendeel van de 14 recreatieparken binnen dit cluster heeft een woonbestemming gekregen. We blijven de parkeigenaren en VvE's waar nodig ondersteunen bij hun plannen en werken aan een plan voor aanpassing van de infrastructuur. • Drieërweg: Binnen het cluster Drieërweg liggen voornamelijk vitale, aantrekkelijke recreatieparken. In dit gebied wordt ingezet op behoud en versterking van recreatie. • Strokel & Tonsel: Voor de parken in dit gebied ontwikkelen we beleid om een transformatie naar wonen mogelijk te maken. Voor de parken in het zuidoostelijk deel aan de Haspel en Eendenparkweg, zetten we in op behoud van en terug bewegen naar recreatie. • Buitengebied: We ontwikkelen beleid om een transformatie naar andere functies van een deel van deze parken mogelijk te maken. Wij ondersteunen de parkeigenaren de komende jaren bij hun plannen. • Omgevingsplan Recreatieterreinen: We stellen een Omgevingsplan op voor alle recreatieterreinen dat meer ruimte en flexibiliteit geeft aan ondernemers en er tegelijkertijd voor zorgt dat andere waarden zoals natuur ook gerespecteerd blijven.	
Toelichting:	
• Het bestemmingsplan De Horsterhoeve (bouw van 265 woningen) is onherroepelijk geworden. In oktober 2024 starten de werkzaamheden. • Voor het gebied Tonsel (Haspel/Eendenparkweg) is een visieschets ontwikkeld met maatregelen om de recreatieve functie te versterken, deze is vastgesteld door het college. Een aantal maatregelen wordt verder uitgewerkt. • Het beleid voor de parken in het buitengebied is vastgesteld en de eerste plannen zijn in de maak. • Het omgevingsplan voor de recreatieterreinen is bijna gereed, de opmerkingen op de tweede conceptversie worden verwerkt. • Het beleid voor het gebied Strokel is (ivm prioritering RO) doorgeschoven om opnieuw te beoordelen in 2025.	

Subprogramma Kwaliteit openbare ruimte

Openbaar groen

Wat willen we bereiken?	
De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen op basis van de groenvisie. De groenvisie (2017) gaat in op de zes waarden van het groen in Ermelo: 1. De identiteit van onze leefomgeving; 2. Het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners en bezoekers; 3. Het behouden en versterken van biodiversiteit; 4. Het realiseren van een duurzame en klimaatbestendige gemeente; 5. Het bevorderen van een betrokken en leefbare samenleving; 6. Een gezonde lokale economie en de rol van groen daarin.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We zetten in op het duurzaam beheren van de bomenstructuur en verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand. Met ons boombeheer voldoen we aan de wettelijke zorgplicht. Het beheer en onderhoud van het landschappelijk en stedelijk openbaar groen is vooral gericht op instandhouding. Vanaf 2018 wordt het stedelijk groen in het centrum op “A”-niveau onderhouden en het overige groen van Ermelo op "B"-niveau. De in 2023 bepaalde bezuiniging krijgt in 2024 invulling, hierbij kijken we kritisch naar de huidige en toekomstige inrichting en beeldkwaliteit. Gezocht wordt naar een eenvoudige en spaarzame groene inrichting, zodat het beheer daar waar mogelijk vereenvoudigd wordt.	
Toelichting:	
De reguliere groenwerkzaamheden liggen op schema. Om aan de wettelijke zorgplicht van het boombeheer te kunnen blijven voldoen, zien we dat er meer middelen noodzakelijk zijn. We zien dit jaar een overschrijding als gevolg van noodzakelijke maatregelen naar aanleiding van een boomveiligheidscontrole. Ook werd de iepziekte geconstateerd in Ermelo West. Als gevolg van kostenstijgingen en het benodigd onderhoud, zien we dit helaas niet als een incident. Een voorstel voor de invulling van de taakstelling is vertraagd, omdat dit kruist met kostentoename voor het groenonderhoud. De huidige budgetten zijn nog gebaseerd op het prijspeil van 2018/19. Er wordt gewerkt aan een nieuw integraal voorstel groenbeheer, waarbij zowel de budgetten worden geactualiseerd als dat er rekening wordt gehouden met de benodigde ombuiging.	

Bossen

Wat willen we bereiken?	
Het hoofddoel van het bosbeheer in Ermelo is het kwalitatief en kwantitatief duurzaam in stand houden van het gehele bosareaal dat in bezit is van de gemeente. In het beheer wordt gestreefd naar een stabiel bos waarin de verschillende functies; natuur, recreatie, cultuurhistorie en houtoogst optimaal tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn. E.e.a. is uitgewerkt in het beheerplan Bossen 2019-2023.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We geven verdere uitvoering aan het beheerplan bossen. Duurzaam bosbeheer is beheren op, en voor, de lange termijn zonder de actuele (maatschappelijke) vraagstukken en uitdagingen uit het oog te verliezen. De uitgevoerde bosinventarisatie heeft aangetoond dat het wenselijk is om de komende beheerperiode met name in te zetten op bosverjonging. Om het bos gevarieerd naar soort en leeftijd te houden is een gefaseerde aanpak nodig. Onder andere met een SPUK-subsidie van de provincie krijgt de verjonging vorm.	
Toelichting:	
Het bosbeheer verloopt conform planning.	

Heide

Wat willen we bereiken?	
In de langetermijnvisie wordt geschetst dat de aanpak van het heidebeheer in Ermelo op basis van voortschrijdende inzichten verschillende fasen heeft doorlopen. Met de huidige kennis en inzichten zijn in de visie voor de komende 25 jaar de speerpunten in het beheer geformuleerd. Naast deze speerpunten worden de maatregelen voortgezet die in de afgelopen beheerperiode succesvol zijn gebleken. Aan de hand hiervan is een beheerplan opgesteld.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In 2024 zoeken we balans tussen natuur en recreatiedruk / toerisme. We streven naar het openhouden van het heidegebied. We bevorderen de biodiversiteit. We gaan de effecten van verzuring, verbossing, droogte en hitte tegen.	
Toelichting:	
Het begrazingsplan zit in een afrondende fase. Zodra het definitief is, wordt het voorgelegd aan college en raad.	

Begraafplaats

Wat willen we bereiken?	
Behoud van de bijzondere en groene sfeer op de begraafplaats, door bij het beheer meer rekening te houden met de verschillen in ontwerp en sfeer in de verschillende delen van de begraafplaats. Het groen op de begraafplaats is ook onderdeel van de openbare ruimte waar ook biodiversiteit meer zichtbaar gemaakt kan worden. Op basis van grafuitgifte in het verleden, de sterfteprognose en de vrije capaciteit op de gemeentelijke begraafplaats Koningsvaren, is het noodzakelijk om ruimte te creëren voor minimaal 1.125 graven voor bepaalde tijd. Algemene graven en graven voor onbepaalde tijd zijn voldoende aanwezig.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
De begraafplaats Koningsvaren wordt duurzaam beheerd aan de hand van de visie begraafplaats (2010-2025) en het beheerplan (2020-2024). De in 2023 ingezette renovatie van diverse groenvakken wordt voortgezet. We bewaken het kwaliteitsniveau en wanneer dit niet meer houdbaar is gaan we over naar renovatie en vervanging. In 2024 worden de plannen voor extra 1.125 graven verder uitgewerkt en waar mogelijk al gerealiseerd.	
Toelichting:	
Het beheer van de begraafplaats is op orde. De planvorming voor de extra graven loopt helaas vertraging op vanwege capaciteitsgebrek. De gevolgen hiervan zijn (vooralsnog) beperkt.	

Subprogramma Wonen

Wonen

Wat willen we bereiken?	
In het hybride-akkoord 2022-2026 hebben we de ambitie vastgelegd om van 2020 tot 2030 minstens 1.000 woningen te realiseren. Hierbinnen hebben we de volgende ambities: de helft van de nieuwe woningen moet sociale woningbouw zijn, de nieuwe woningen zijn bij voorkeur in of direct verbonden met de huidige bebouwde kom, de nieuwe woningen worden zo veel mogelijk beschikbaar gemaakt voor Ermeloërs en de woningen worden duurzaam gebouwd (zie onderdeel Duurzaamheid). Tot slot moet het vrijkomende terrein van Calluna benut worden voor (tijdelijke) woningbouw, totdat het bedrijventerrein van Kerkdennen uitgefaseerd is en een integraal plan gemaakt kan worden voor het hele gebied (zie onderdeel Ruimtelijke Ontwikkeling).	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Ons lokale woonbeleid is vastgelegd in de Woonvisie Ermelo 2030: Exclusief wonen voor iedereen. Ook in 2024 werken we verder aan de uitvoeringsagenda die bij de Woonvisie is opgesteld. Het gaat om het uitvoeren van verschillende onderzoeken, het organiseren van de Ermelose Woondag en het uitvoeren van de beleidsafweging woningbouw en het beleid en de verordening sociale woningbouw. Beleidsafweging woningbouw: Initiatiefnemers hebben de mogelijkheid om op een vast moment hun woningbouwplannen aan te melden bij de gemeente voor een afwegingsronde, die vanaf 2023 twee keer per jaar plaatsvindt. In 2024 wordt tijdens de afwegingsrondes vastgesteld aan welke woningbouwplannen de gemeente het komende jaar medewerking verleent en aan welke niet. Ook vindt in het najaar van 2024 de jaarlijkse evaluatie plaats van de puntentabel waaraan plannen worden getoetst. Op basis van deze evaluatie kan de puntentabel worden aangepast voor de rondes in 2025. Het belangrijkste onderdeel is het werken aan de uitvoering van projecten die in 2021, 2022, 2023 en 2024 prioriteit hebben gekregen.	
Toelichting:	
We liggen nog altijd op schema om ten minste 1.000 woningen te realiseren tot 2030. De voorjaarsronde voor het afwegingskader woningbouw heeft plaatsgevonden. Vier projecten hebben een prioritaire status gekregen. De najaarsronde van het beleid afweging woningbouwplannen is in verband met tekort aan capaciteit op de afdeling ruimtelijke ordening geannuleerd. De communicatie hiervan heeft plaatsgevonden nadat de datum van 1 oktober verstreken was. Per 1 oktober waren er echter geen complete plannen ingediend. Er is sinds 1 april 2024 voortgang gemaakt binnen enkele grootschalige woningbouwprojecten. Voorbeelden hiervan de vaststelling van de bestemmingsplannen voor Veldwijk A (100 woningen) en De Horsterhoeve (267 woningen).	

Sociale woningbouw

Wat willen we bereiken?	
Beleid en verordening sociale woningbouw: In 2022 zijn de verordening en het beleid sociale woningbouw geactualiseerd. Met de actualisatie is onder andere ingezet op het verhogen van het aandeel betaalbare koopwoningen in woningbouwplannen en het instandhouden van sociale huurwoningen.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In 2024 worden alle ingediende woningbouwplannen getoetst aan dit beleid. In het wetsvoorstel 'versterken regie Volkshuisvesting' wordt een verplicht volkshuisvesting programma voorgeschreven. Hierin concretiseren Rijk, provincie en gemeenten hun woonbeleid met een aantal verplichte volkshuisvestelijke onderdelen. Verwacht wordt dat dit Volkshuisvesting Programma in 2024 vorm moet krijgen. Een specifiek onderdeel in het lokale woonbeleid is de overdracht van het beheer van gemeentelijk woonwagencentrum De Patrijzenhof. We zorgen er voor dat het beheer op orde is door onder meer een oplossing te bieden voor achterstallig onderhoud en de huurovereenkomsten te actualiseren, waarna het gesprek met UWOON over de overdracht verder gevoerd kan worden.	
Toelichting:	
Nieuw ingediende woningbouwplannen worden nog altijd getoetst aan het beleid sociale woningbouw. Zo voldoen de vier ingediende plannen uit de voorjaarsronde van het afwegingskader woningbouw aan het beleid en de verordening sociale woningbouw. Het opstellen van het Volkshuisvestingsprogramma wordt in 2025 opgestart, in verband met uitgestelde landelijke wetgeving. Er is in 2024 gewerkt aan kwaliteitsverbetering op het Patrijzenhof middels investeringen in nieuwe woonwagens.	

Huisvestings verordening

Wat willen we bereiken?	
De woningcorporaties in de regio Noord-Veluwe hebben al lange tijd een gezamenlijke huisvestingsverordening resulterend in een gezamenlijk woonruimte verdeelsysteem, urgentieregeling en bezwarenregeling. De huidige huisvestingsverordening loopt in het voorjaar van 2024 af en dient geactualiseerd te worden.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Regionaal wordt er gewerkt aan een nieuwe verordening waarin actuele ontwikkelingen (mogelijke nieuwe wetgeving), de uitkomsten van de verschillende evaluaties en de verbeterpunten van de huidige verordening worden meegenomen.	
Toelichting:	
In het tweede kwartaal van 2024 zijn er middels een discussienota uitgangspunten opgehaald voor de nieuwe huisvestingsverordening. Vaststelling van de nieuwe huisvestingsverordening in de raad staat gepland voor het Q1 2025.	

Prestatie afspraken

Wat willen we bereiken?	
De Woningwet vereist dat er ieder jaar afspraken gemaakt worden tussen de gemeente, de woningcorporatie en de huurdersorganisaties. In de prestatieafspraken wordt een link gelegd met de afspraken uit de woondeal.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In het najaar van 2023 zijn samen met UWOON en huurdersorganisatie De Groene Draad nieuwe prestatieafspraken opgesteld voor 2024 en 2025. In 2024 ligt de focus op het uitvoeren van de gemaakte afspraken. In 2024 zal er tevens een tussentijdse evaluatie plaatsvinden van de prestatieafspraken.	
Toelichting:	
De tussenevaluatie van de prestatieafspraken is in het derde kwartaal van 2024 gedeeld met de gemeenteraad.	

Tijdelijke huisvesting

Wat willen we bereiken?	
In het najaar van 2022 zijn door de raad twee moties aangenomen die gericht zijn op tijdelijke huisvesting. De eerste richt zich op een onderzoek naar locaties voor tijdelijke jongerenhuisvesting; de tweede gaat over het tijdelijk bewonen van (recreatie) bijgebouwen.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Aan beide onderzoeken en de uitvoering hiervan wordt in 2024 gewerkt, gedeeltelijk in regionaal verband. Ook de afspraken uit de 'woondeal 2.0' over flexwonen worden in 2024 en verder uitgevoerd.	
Toelichting:	
Het onderzoek naar geschikte locaties voor tijdelijke jongerenhuisvesting is gedeeld met de raad. Daarmee is de betreffende motie afgedaan. De beleidsregel voor het tijdelijk bewonen van bijgebouwen en recreatieverblijven wordt in het vierde kwartaal van 2024 ter vaststelling aangeboden aan het college en ter informatie met de raad gedeeld. De planning hiervan is enigszins uitgelopen in verband met nieuwe wetgeving omtrent tijdelijke verhuur en het betrekken van stakeholders uit de recreatiesector.	

Woonzorgvisie

Wat willen we bereiken?	
Vanuit het Rijksbeleid (programma Langer Thuis) geldt voor gemeenten de verplichting om een woonzorgvisie op te stellen.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Momenteel is nog veel onduidelijkheid over de specifieke vereisten. Naar verwachting wordt in 2024 gestart met het opstellen van een woonzorgvisie. Bij het opstellen van de woonzorgvisie zoeken wij aansluiting bij reeds bestaande informatie en afspraken (woonvisie, regionaal woningmarktonderzoek) en initiatieven die in regionaal verband worden opgestart.	
Toelichting:	
In het vierde kwartaal van 2024 wordt er een PID voor het opstellen van een woonzorgvisie ter vaststelling aangeboden aan het college. Het PID wordt ter informatie gedeeld met de raad.	

Nationale Woon- en Bouwagenda

Wat willen we bereiken?	
Sinds 2022 is het werkveld wonen sterk in ontwikkeling. In het voorjaar van 2022 is vanuit het Rijk de Nationale Woon- en Bouwagenda (NWBA) verschenen. De NWBA heeft als hoofddoel om diverse bouw- en woonopgaven samen en in samenhang met andere belangen aan te pakken. Met de NWBA zorgt het Rijk voor meer regie op het gebied van woningbouw. De NWBA is vervolgens uitgewerkt in programma's op het gebied van woningbouw, betaalbaarheid, huisvesting van doelgroepen, ouderen, leefbaarheid en duurzaamheid. De acties die vanuit het rijksbeleid worden ingezet sluiten voor een belangrijk deel aan bij de doelen die Ermelo op lokaal niveau voor ogen heeft. Wij zetten ons dan ook in om de voornaamste doelen die in het NWBA genoemd worden binnen de gemeente Ermelo, maar ook in regionaal verband te bereiken.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In het voorjaar van 2023 is het wetsvoorstel voor de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting in consultatie gegaan. Het voorstel bevat wijzigingen in verschillende wetten, zoals de Omgevingswet, Woningwet, Huisvestingswet 2014 en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Van gemeenten wordt verwacht dat zij deze regelgeving gaan uitvoeren. Op het moment van schrijven (van de begroting 2024) is van een flink deel van de wijzigingen nog niet bekend hoe deze er uit komen te zien en wat de effecten zijn. Wel is het de verwachting dat deze een flinke impact voor gemeenten gaan hebben. *Woondeal* Een belangrijk onderdeel van de Nationale Woon- en Bouwagenda is de woondeal. De eerste woondeal is op 8 maart 2023 ondertekend door de gemeente Ermelo, de provincie Gelderland en het Rijk. Deze woondeal is in regionaal verband (zeven Noord Veluwse gemeenten) opgesteld en hierin is afgesproken dat de gemeente Ermelo tussen 2022 tot en met 2030 1.508 woningen realiseert. Aansluitend aan de ondertekening van de woondeal is gestart met een proces waarin de woondeal verder wordt verfijnd. Hierbij is o.a. aandacht voor het toevoegen van afspraken rondom flexwonen en wonen en zorg. De ondertekening van de 'woondeal 2.0' is gepland voor eind 2023. Dit betekent dat 2024 vooral in het teken zal staan van het uitvoeren en monitoren van de afspraken die in deze woondeal zijn gemaakt.	
Toelichting:	
De uitvoering van de in 2023 ondertekende woondeal verloopt conform planning. In de jaren 2022, 2023 en 2024 zijn er in totaal circa 580 woningen gerealiseerd in de gemeente Ermelo. Daarnaast is er in 2024 voortgang gemaakt binnen de grootschalige sleutelprojecten, waaronder Veldwijk en De Horsterhoeve. De ondertekening van de nieuwe woondeal staat nog altijd gepland in het eerste kwartaal van 2025.	

Subprogramma Duurzaamheid en Milieu

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?	
Vanuit de landelijke overheid komt er in het werkveld Duurzaamheid veel op de gemeenten af dat lokaal vertaald moet worden. De landelijke doelstellingen zijn fors en alleen door samen te werken binnen het ruimtelijk gebied kunnen we de uitdagingen op het gebied van wonen, duurzaamheid, klimaat en stikstof slim combineren. Voor duurzaamheid en klimaat worden er wets- c.q. beleidswijzigingen verwacht die ingrijpend zijn. Ook voor het onderdeel milieu is er een aantal acties nodig gericht op de verbetering van riolering, afvalbeleid en sanering.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
In 2023 worden de raadsvisie duurzaamheid en het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Klimaatadaptatie voor de periode 2024-2028 opgesteld. Deze uitvoeringsprogramma's vormen de basis voor de werkzaamheden op het gebied van duurzaamheid in 2024 en verder.	
Toelichting:	
Op 11 september 2024 heeft de raad de visie en het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2024-2028 vastgesteld.	

CO2-prestatieladder

Wat willen we bereiken?	
We verminderen de uitstoot van CO2	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
De CO2-prestatieladder stimuleert bedrijven/overheden CO2-bewust te handelen en uitstoot te verlagen. Vanuit kostenoverweging is er in 2023 voor gekozen om het certificaat CO2-prestatielader te laten verlopen. Er vindt een evaluatie plaats om te bezien of gemeente Ermelo dit in de toekomst wil doorzetten.	
Toelichting:	
De evaluatie CO2 prestatieladder is afgerond. Gemeente Ermelo kiest ervoor om een intern CO2 beleid te gaan opstellen.	

Duurzaamheidsloket

Wat willen we bereiken?	
We willen dat bewoners in de regio met al hun vragen op het vlak van de verduurzaming van de eigen woning en tuin terecht kunnen bij het "Duurzaamheidsloket Noord-Veluwe".	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
Sinds 2023 wordt er op grond van een aanbesteding gewerkt met een nieuwe partij voor het duurzaamheidsloket. Er worden verdiepende afspraken gemaakt met de nieuwe partij, zodat de dienstverlening voor bewoners zo soepel mogelijk kan worden voortgezet en in 2024 zo optimaal mogelijk kan functioneren.	
Toelichting:	
In Q2 van 2024 is besloten om de aanbesteding met de nieuwe partij niet te verlengen. In Q4 van 2024 zullen de samenwerkende Noord-Veluwse gemeenten bepalen hoe invulling gegeven gaat worden aan het Duurzaamheidsloket 3.0 vanaf maart 2025.	

Riolering

Wat willen we bereiken?	
We zetten in op goede riolering en waterzuivering waarbij gezondheidsrisico's worden afgedekt en de kosten worden beperkt. Klimatologische veranderingen vragen om aanpassingen. De plannen met betrekking tot de openbare ruimte en infrastructuur worden hierop voorbereid en aangepast.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Het beleid op het gebied van riolering en waterzuivering wordt geactualiseerd, waarbij wordt ingezet op risico gestuurd rioolbeheer. Te denken valt aan het programma water en riolering, het uitvoeringsprogramma wateroverlast, het kostendekkingsplan en het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW).	✓
Toelichting:	
Het programma Water en Riolering is af, deze wordt vastgesteld in oktober 2024. Risico gestuurd Rioolbeheer is in 2023 geïmplementeerd en vanaf 2024 wordt hiermee gewerkt. Het kostendekkingsplan is als onderdeel van het PWR geactualiseerd en wordt gelijk met het programma Water en Riolering vastgesteld in oktober 2024. Met het SSW liggen we goed op schema. Het doel is om het plan het eerste kwartaal 2025 af te ronden.	

Afval

Wat willen we bereiken?	
De lange termijn ambitie van Ermelo is om over te gaan naar een circulaire economie in 2050 (d.w.z. een economie zonder afval). De focus om deze ambitie te halen ligt op betere bronscheiding (o.a. GFT(e) afval, textiel en oud papier) en op meer nascheiding van het restafval. Het afvalbeleid maakt deel uit van de opvolger van het programma Duurzaamheid.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Er worden verschillende campagnes uitgevoerd om de hoeveelheid huishoudelijk afval te verminderen en meer te scheiden. Het gaat om de campagne 'Jouw afval heeft toekomst' gericht op recycling, een campagne gericht op het scheiden van groenafval en een campagne om de hoeveelheid textiel en (kapotte) kleding in het restafval te verminderen.	✓
Toelichting:	
Er zijn verschillende campagnes gevoerd c.q. lopen er om de hoeveelheid huishoudelijk restafval te verminderen en huishoudelijk afval beter te scheiden. Dit verloopt volgens planning.	

Stortplaats Zanderij

Wat willen we bereiken?	
De voormalige stortplaats aan de Zanderij richten we opnieuw in. Daarbij worden de gezondheidsrisico's weggenomen en het gebied mogelijk weer (deels) toegankelijk gemaakt voor publiek.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In 2023 zijn er verschillende inrichtingsvarianten uitgewerkt en er heeft een informatiebijeenkomst voor belanghebbende plaatsgevonden. Op basis hiervan wordt de raad gevraagd een keuze te maken uit de varianten waarna een saneringsplan wordt uitgewerkt. Met dit plan wordt een aanbesteding gedaan voor de uitvoering van het project, dat naar verwachting in 2024 wordt uitgevoerd.	✓
Toelichting:	
De aanbesteding voor het uitvoeren van inrichtingsvariant 3 is uitgevoerd. Planning van de realisatie: begin 2025.	

Windpark

Wat willen we bereiken?	
Het windpark Horst en Telgt gaat elektriciteit produceren voor huishoudens en bedrijven in Ermelo. Het doel is om tot de uitvoering van de wettelijke taak uit de klimaatwet, 49% CO2-reductie in 2030, te komen.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Op verzoek van de gemeenten Putten en Ermelo voert provincie Gelderland het bevoegd gezag voor de ontwikkeling van het windpark Horst en Telgt. In de formele planuitwerking wordt toegewerkt naar een ontwerp Provinciaal Inpassingsplan (PIP), inclusief lokale normen en de benodigde vergunningen. Het voorontwerp-inpassingsplan wordt rond eind 2023 verwacht. Na de formele consultatie worden het PIP en de lokale normen ter besluitvorming voorgelegd aan Provinciale Staten (eerste halfjaar 2024).	
Toelichting:	
Het Provinciaal Inpassingsplan is in juli 2024 door Provinciale Staten vastgesteld. Er zijn vervolgens 9 beroepen ingesteld bij de Raad van State. De behandeling van de beroepen kunnen jaren in beslag nemen.	

Toekomstbestendig Veldzicht

Wat willen we bereiken?	
Met Toekomstbestendig Veldzicht werken we in samenwerking met ondernemers, Rabobank en Liander aan een toekomstbestendig bedrijventerrein. Hierbij wordt ingezet op de energietransitie, tenderend naar elektriciteit neutraliteit in 2030 en circulariteit en klimaatbestendigheid in 2040.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Na zowel technische, juridische als organisatorische onderzoeken wordt in 2023 verder bepaald hoe er een Energie BV/coöperatie Veldzicht kan worden opgericht. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend door een aantal bedrijven op Veldzicht. Na ondertekening wordt er toegewerkt naar Veldzicht Energie BV/coöperatie, dat in 2024 een vervolg krijgt.	
Toelichting:	
In Q2 2024 is de Veldzichtse energiecoöperatie opgericht door de ondernemers van Veldzicht. In Q3 is Veldzicht door provincie Gelderland en TenneT/Liander aangemerkt als pilot voor de Smart Energy Hub Gelderland.	

Regionale energiestrategie (RES)

Wat willen we bereiken?	
In regionaal verband (RES) werken we verder aan onze energiestrategie. Elke regio moet een RES maken waar staat hoe de regio en daarmee ook gemeente Ermelo een bijdrage wil leveren aan het Klimaatakkoord. We werken regionaal verder aan de actualisatie en implementatie van de RES.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
De plannen uit de RES 1.0 worden verder uitgewerkt naar concrete lokale energieprojecten, zoals bijvoorbeeld het windpark Horst en Telgt. Daarnaast krijgt de energie-infrastructuur onder druk van de netcongestie steeds meer aandacht. Er wordt toegewerkt naar de RES herijking 2.0.	
Toelichting:	
Door de netcongestie en de problemen op het energienetwerk wordt er, naast grootschalige energieopwek, binnen de RES gewerkt aan de energie-infrastructuur. Hierbij wordt ook nagedacht over de ambtelijke alsook bestuurlijke organisatie structuur om de netcongestie op korte en middellange termijn het hoofd te bieden.	

Wijk van de Toekomst

Wat willen we bereiken?	
De wijk van de toekomst is de eerste Ermelose wijk waar sinds enkele jaren op wijkniveau gewerkt wordt aan een aardgasvrije toekomst. Deze transitie zetten we voort. Doel is om uiterlijk in 2027 alle huurwoningen te hebben voorzien van een hybride warmtepomp en particuliere eigenaren gedurende de looptijd zo veel als mogelijk stappen te laten zetten richting een aardgasvrije woning.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Om de doelen te bereiken worden diverse activerende bijeenkomsten in de wijk georganiseerd over isoleren, warmtepompen en ventilatie. Daarnaast worden bewoners met elkaar in contact gebracht om bij elkaar te kijken en successen te delen. De woningcorporatie is een kennispartner en deelt met particulieren en huurders hun plan van aanpak voor het energiezuinig maken van woningen en de installatie van een hybride warmtepomp.	
Toelichting:	
Inspanningen verlopen conform de planning. Uitvoering woningcorporatie verwacht in 2025.	

Transitievisie Warmte

Wat willen we bereiken?	
In de transitievisie warmte staat aangegeven in welke wijken voor 2030 een start wordt gemaakt met het zetten van stappen richting aardgasvrij. Op basis van deze visie zetten we in op het isoleren van woningen, zodat er met name de woningen met slechte energielabels worden aangepakt.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In 2024 wordt gestart met het lokale isolatieprogramma. Hierin worden woningen met energielabels D- en lager aangepakt. Woningeigenaren kunnen middels hiervoor beschikbare Rijksmiddelen extra subsidie en ondersteuning krijgen om de energievraag van de woning te verlagen.	
Toelichting:	
In september 2024 is de Subsidieregeling lokale aanpak isolatie Ermelo 2024 vastgesteld. Vanaf oktober 2024 kunnen bewoners uit de doelgroep inschrijven voor de isolatieacties.	

Lokaal Hitteplan

Wat willen we bereiken?	
We zetten in op het beschikbaar hebben van een lokaal hitteplan. Dit communicatieplan zorgt ervoor dat bij afkondiging van het Nationaal Hitteplan kwetsbare groepen ook via de gemeente het signaal krijgen om maatregelen te nemen, zodat gezondheidsproblemen worden voorkomen of zo veel als mogelijk worden beperkt.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Als eerste worden de lokale stakeholders in beeld gebracht. Op basis van deze informatie wordt bepaald hoe het vervolgproces eruit komt te zien.	
Toelichting:	
Het hitteplan wordt eind 2024 aangeboden aan het college.	

Leningen Toekomstbestendig wonen

Wat willen we bereiken?	
We continueren de beschikbaarheid van leningen voor Ermelose bewoners om hun woning te verduurzamen en toekomstbestendig te maken. Sinds enkele jaren is dit mogelijk via de Stichting Volkshuisvesting Nederland (SVn). Het gaat om een revolverend fonds met een laag rentepercentage.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
In 2024 en verder wordt het verstrekken van leningen aan bewoners voor het verduurzamen en toekomstbestendig maken van de particuliere woningvoorraad gecontinueerd.	✓
Toelichting:	
Inspanningen verlopen conform de planning.	

Stimuleringsregeling verduurzaming

Wat willen we bereiken?	
We continueren de beschikbaarheid van leningen voor Ermelose verenigingen en stichtingen zonder winstoogmerk om hun pand te verduurzamen. Ook dit verloopt via de SVn. Het gaat om een revolverend fonds met een laag rentepercentage.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
In 2024 en verder wordt het verstrekken van leningen aan verenigingen en stichtingen zonder winstoogmerk ten behoeve van het verduurzamen van hun onroerend goed gecontinueerd. In 2024 wordt bekeken of aanpassing van de verordening noodzakelijk is, vanwege signalen van de SVn dat dit op termijn nodig is.	✓
Toelichting:	
Conform planning. De verordening voldoet aan de formats van SVn.	

Afweegkader energie opwekking en -opslag

Wat willen we bereiken?	
We zetten in op het beschikbaar hebben van een afweegkader voor energie opwekking en -opslag opgesteld. Voor inwoners en andere initiatiefnemers moet het duidelijk zijn welke energieopwek- en -opslaginitiatieven kansrijk zijn en welke niet.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	Voortgang
In 2024 wordt een afweegkader grootschalige en kleinschalige duurzame energie opwekking en-opslag opgesteld.	✓
Toelichting:	
In Q4 wordt besluitvorming van de raad over het afwegingskader energieopwekking en energie-infrastructuur verwacht.	

6. Programma Samen Ondernemen in Ermelo

6.1 Financiële mutaties

Onderstaande tabel toont de financiële begrotingsmutaties behorende bij dit programma. In de tabel wordt het financieel effect van de begrotingswijzigingen weergegeven. De toelichtingen hierop volgen onder de tabel.

Begrotingsaanpassingen	2024	2025	2026	2027	2028
Subprogramma Economie					
Budgetaanpassingen:					
* Bijdragen gemeenten	-28				
* Bijdrage ondernemers loket EHZ	-10				
Budgetoverhevelingen:					
* Bijdrage ondernemers loket EHZ	-20	20			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	20	-20			
Totaal budgetaanpassing	**-38**	**0**	**0**	**0**	**0**
Subprogramma Toerisme en Recreatie					
Collegebesluiten:					
* Motie leren en beleven	-70				
Budgetaanpassingen:					
* Subsidie promotie en marketing	-22				
Budgetoverhevelingen:					
* Aanjagen verblijfsrecreatie	-180	180			
* Visie Strokel	-80	40	40		
* Horsterhoeve	-99	99			
* Stimuleringsagenda toerisme	-30	30			
* Egalisatiereserve meerjarenbegroting	389	-349	-40		
Totaal budgetaanpassing	**-92**	**0**	**0**	**0**	**0**
Subprogramma Bedrijvigheid					
Budgetaanpassingen:					
* Kerkdennen naar Bedrijventerrein A28	-89				
* Subsidie Puien en gevels	-50				
* Subsidie Hoogspanningskabels	-41				
Totaal budgetaanpassing	**-180**	**0**	**0**	**0**	**0**

Investeringskredieten					
Budgetaanpassingen					
A. Kapitaallasten					
* Toerisme	-4				
Totaal budgetaanpassing	**-4**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal programma					
Totaal budgetaanpassing	**-314**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op de financiële mutaties:

Subprogramma Economie

A. Budgetaanpassingen:
Bijdragen gemeenten
Er komen meer gemeentelijke bijdragen binnen dan begroot.

Bijdrage ondernemers loket EHZ
Betreft eenmalige aframing van het budget.

B. Budgetoverhevelingen
Het project zal in 2025 voortzetten. Het budget wordt daarom doorgeschoven naar 2025. Dit verloopt via de Egalisatiereserve meerjarenbegroting.

Subprogramma Toerisme en Recreatie

A. Collegebesluiten
Motie leren en beleven
Collegebesluit nr. e240041798 Het niet uitvoeren van de motie bespaart tijd en middelen, waardoor we ons kunnen richten op andere prioriteiten. Daarnaast heeft het niet uitvoeren van de motie geen impact op de huidige situatie, waardoor verdere actie overbodig is.

B. Budgetaanpassingen
Er zijn op basis van meerjaren afspraken geen goedgekeurde projecten voor incidentele subsidies ingediend.

C. Budgetoverhevelingen:
De projecten zullen in 2025 en/of 2026 voortzetten. Het budget wordt daarom doorgeschoven naar 2025 of 2026. Dit verloopt via de Egalisatiereserve meerjarenbegroting.

Subprogramma Bedrijvigheid

A. Budgetaanpassingen:
Kerkdennen naar Bedrijventerrein A28
Budget wordt overgezet van Kerkdennen naar Bedrijventerrein A28.

Subsidie Puien en gevels en *Subsidie Hoogspanningskabels*
Betreft vrijval van afgeronde subsidies.

A. Kapitaallasten
Toerisme
Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van de kapitaallasten.

6.2 Voortgang speerpunten Programma Samen Ondernemen in Ermelo

In onderstaande tabellen rapporteren we op de voortgang van de activiteiten zoals opgenomen in de begroting 2024 (onder 'Wat gaan we daarvoor doen?'). De status van de voortgang is:

- 'Groen/vink' (het verloopt conform planning)
- 'Oranje/uitroepteken' (het verloopt niet conform planning, maar we kunnen nog bijsturen) of
- 'Rood/kruis' (we gaan de planning 2024 niet halen).

In het veld toelichting wordt de kleur / het teken toegelicht.

Subprogramma Economie

Bedrijventerrein

Wat willen we bereiken?	
We werken aan de economische ambitie om een bedrijventerrein langs de A28 te ontwikkelen. Voorwaarde hiervoor is dat een nieuw Ermelo's bedrijventerrein wordt opgenomen in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW).	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
In 2023 is opdracht gegeven tot het uitvoeren van een verkenning die op hoofdlijnen beschrijft hoe het proces om te komen tot een nieuw bedrijventerrein langs de A28 eruit kan zien, wat daar globaal voor nodig is in tijd, geld en capaciteit en wat vervolgens de eerste stap is om te gaan zetten. Deze verkenning heeft de vorm van een rapportage met daaraan gekoppeld een routekaart en wordt in 2024 aan de raad aangeboden. De raad wordt gevraagd om routekaart vast te stellen en budget te verstrekken voor het uitvoeren van de eerste fase van de routekaart (initiatieffase). In 2023 is de ontwikkeling van een nieuwe RPW gestart i.s.m. de provincie Gelderland en de gemeenten Harderwijk en Putten. In 2024 wordt hier door Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland een besluit over verwacht.	
Toelichting:	
Bij het speerpunt Ruimtelijke plannen (blz. 48) is toegelicht dat het college heeft besloten (vanwege capaciteitsgebrek) de werkzaamheden binnen het werkveld RO te prioriteren. Dit heeft er toe geleid dat de ontwikkeling van bedrijventerrein A28 op een lijst is geplaatst van projecten die op een later moment worden opgepakt. Daarbij wordt ook een koppeling gelegd met de nieuw op te stellen Omgevingsvisie, zodat de diverse ruimtelijke claims in Ermelo-West goed tegen elkaar kunnen worden afgewogen.	

Subprogramma Bedrijvigheid

Regionaal programma werken

Wat willen we bereiken?	
Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) wordt gaandeweg 2023 ontwikkeld i.s.m. de provincie en de gemeenten Harderwijk en Putten en zal normaliter in het eerste kwartaal van 2024 geaccordeerd moeten worden door de provincie. De A28-ambitie, de ruimtelijke vervangingsvraag gegeven de transformatie van bedrijventerrein Kerkdennen naar wonen en de opname van Tonselse Veld in dat RPW vormen de kern van de Ermelose insteek in dat ontwikkelproces. De Ermelose ruimtelijk-economische ambitie zal ook een vertaalslag vinden in de uitwerking van de economische paragraaf van de EHZ Gebiedsagenda en te ontwikkelen lokaal economisch beleid.	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Parallel aan dat ontwikkeltraject loopt, conform de huidige planning, de ontwikkeling van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) in samenwerking met Harderwijk en Putten. Ermelo heeft de trekkersrol in de ontwikkeling van het komende RPW. Dit RPW komt tot stand in opdracht van de provincie, met vaststelling in Gedeputeerde Staten (2024). Ermelo zal in dat ontwikkelproces de eigen ambities en ontwikkelingen nadrukkelijk agenderen. Voor de realisatie van de Ermelose ruimtelijk-economische ambitie is opname van die ambitie in het komende RPW vereist. Normaliter zal de Ermelose ambitie dus een eigen ontwikkeltraject kennen, noodzakelijkerwijs in het RPW worden opgenomen, en ook op enigerlei wijze een plaats krijgen in de uitrol van de economische paragraaf van de EHZ Gebiedsagenda en in te ontwikkelen lokaal economisch beleid. Die laatste trajecten zullen resp. op regionaal- en lokaal worden opgepakt.	
Toelichting:	
Ontwikkeling van het RPW is in volle gang, met de EHPZ-gemeenten, betrokkenheid van de twee provincies en externe begeleiding vanuit de Stec Groep. Het 'echte werk' aan het RPW is voor ongeveer tweederde achter de rug. De ontwikkelagenda voorziet in werkzaamheden in een ambtelijke werkgroep uitmondend in formele AO's, gevolgd door regionaal Bestuurlijke Overleggen (BO), en een vaststellend regionaal BO inclusief Gedeputeerden van Gelderland en Flevoland, dat op dit moment nog voor de Kerst van 2024 gepland staat. Finale GS-besluitvorming staat gepland voor Q1 van 2025.	

Subprogramma Toerisme en Recreatie

Toerisme (lokaal)

Wat willen we bereiken?	
We ontwikkelen samen met de toeristische sector een nieuwe visie voor Toerisme en Recreatie. We hebben de ambitie de waarde van toerisme en recreatie te blijven borgen en benutten. Tegelijkertijd willen we de balans tussen de vrijetijdseconomie en de leefomgeving bewaken. De volgende kernpunten voor het thema 'Ontspannen verblijven en recreëren' zijn opgenomen in de omgevingsvisie: • Ermelo heeft recreanten veel te bieden • Versterken, verbreden, verlengen Veluwe op 1 • Recreatie en toerisme dragen bij aan welvaart en welzijn • Via zonering beschermen van waarden • Goede verbindingen en aantrekkelijke routes • Aantrekkelijke, vitale vakantieparken • Strand Horst: regionale recreatieve trekpleister • Iedereen in Ermelo cultuur laten ervaren	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
Samen met belanghebbenden starten we in september 2023 met het traject om tot een nieuwe visie toerisme en recreatie en bijhorende projectagenda te komen. Dit geeft concrete handvatten om de bovengenoemde kernpunten 'Ontspannen verblijven en recreëren' uit de omgevingsvisie te implementeren. Naar verwachting gaat dit in april-mei 2024 ter besluitvorming naar de raad. Ondertussen werken we aan goede verbindingen en aantrekkelijke routes door uitvoering van het project Regiodeal Veluwe Versterking Duurzame Mobiliteit en het uitrollen van een Veluwestijl routenetwerk met aantrekkelijke recreatieve routes voor wandelaars, fietsers, ruiters en mountainbikers. Daarnaast wordt een subsidiemogelijkheid verkend om in te zetten op goede verbindingen en aantrekkelijke routes en de ontwikkeling van Strand Horst als regionale recreatieve trekpleister. Zo verzilveren we kansen om grotere investeringen te doen in de kwaliteit van toerisme en recreatie en de openbare ruimte in onze gemeente.	
Toelichting:	
• In juli 2024 heeft de raad de visie toerisme en recreatie en bijhorend uitvoeringsprogramma vastgesteld. • Met een nieuwe Regio Deal Veluwe in Balans biedt het Rijk de regio Veluwe een nieuwe subsidiemogelijkheid om opgaven in de regio aan te pakken. Dit kan een mogelijke financieringsbron zijn voor planvorming rondom de bereikbaarheid en routes bij Veluwe aan Zee. Dit zal blijken in 2025. • Er is ingestemd met een pilot vrijwillig Veluwe vignet om beheer en onderhoud van MTB-, ruiter- en menroutes financieel duurzaam te houden. De pilot start in 2025.	

Toerisme (regionaal)

Wat willen we bereiken?	
Daarnaast is Ermelo gastheergemeente voor de regionale beleidstaak op het gebied van toerisme en recreatie. De aan deze samenwerking deelnemende gemeenten zijn Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Door onderlinge afstemming wordt er onder meer voor gezorgd dat het toeristisch product in de verschillende gemeenten op elkaar aansluit, elkaar aanvult en elkaar versterkt. Toeristen en recreanten ondernemen immers activiteiten in de hele regio, en blijven niet binnen de grenzen van één gemeente. Zo wordt er gewerkt aan het verder versterken van de regio en het bieden van een optimale beleving aan toeristen en recreanten. Dit gebeurt specifiek op de thema's van bezoekersmanagement, kwalitatief en hoogwaardig aanbod (versterken i.p.v. vergroten) en samen de krachten bundelen (lokaal/regionaal).	
Wat gaan wij daarvoor doen?	**Voortgang**
We werken regionaal elk jaar met een jaarplan, waarin de doelen, ambities, concrete projecten en activiteiten voor dat jaar staan beschreven. Daarnaast vertegenwoordigt Ermelo de Noord-Veluwe in het Veluwe brede samenwerkingsverband Veluwe op 1. De Veluwe brede samenwerking geeft uitvoering aan de Veluwe Agenda 2023 en het Noord-Veluwe jaarplan is hierop afgestemd. Concrete activiteiten en projecten van de komende tijd zijn: • Project Joodse Geschiedenis op de Noordelijke Veluwe, • Verder ontwikkelen van de Veluwse ontvangstlocaties, • Het verder uitrollen van de Veluwse Routenetwerken, • De uitvoeringsagenda van de Veluwse Belevingsgebieden: Veluws Verleden en Veluwse Kust.	
Toelichting:	
In het jaarplan 2024 worden de doelen, ambities en concrete projecten beschreven. Het Project van de Joodse Geschiedenis wordt op dit moment uitgevoerd op de Noordelijke Veluwe en de Veluwse Routenetwerken. De verwachte oplevering hiervan is in tweede kwartaal van 2025. Het verder ontwikkelen van de Veluwse ontvangstlocaties en het werken aan de Veluwse belevingsgebieden wordt opnieuw opgepakt. Door ambtelijke verschuivingen heeft dit tijdelijk stilgelegen.	

7. Overzicht taakstellingen

Taakstellingen (bedragen x € 1.000)		2024	2025	2026	2027	2028
Forensen- en toeristenbelasting	Actuele stand		800	800	800	800
	Invulling via Najaarsrapportage 2024					
Minder subsidie voor het museum	Actuele stand				105	105
	Invulling via Najaarsrapportage 2024					
Taakstelling Sociaal Domein (bouwstenen)	Bouwsteen Kansrijk opgroeien - actuele stand	77	389	390	396	396
	Invulling via Najaarsrapportage 2024	-77				
	Bouwsteen Perspectief op werk - actuele stand	121	250	263	213	213
	Invulling via Najaarsrapportage 2024	-121				
	Bouwsteen Zelfstandig thuis - actuele stand	221	571	590	593	593
	Invulling via Najaarsrapportage 2024	-221				
	Totaal bouwstenen Sociaal Domein actuele	419	1.210	1.243	1.202	1.202
	Invulling via Najaarsrapportage 2024	-419				
Onderhoud wegen	Actuele stand	70	280	280	280	280
	Invulling via Najaarsrapportage 2024	-70	-75	-75	-75	-75
	Restant	-	205	205	205	205
Groenonderhoud	Actuele stand	120	120	240	240	240
	Invulling via Najaarsrapportage 2024	-120				
Bezuiniging op Sport	Actuele stand				700	700
	Invulling via Najaarsrapportage 2024					
Bedrijfsvoering: bezuiniging op bijdrage aan MeerinZicht	Actuele stand				2.000	2.000
	Invulling via Najaarsrapportage 2024					
Reëel begroten (Zero Based Budgetting)	Actuele stand	1.080	6	6	6	6
	Invulling via Najaarsrapportage 2024	-1.080	-6	-6	-6	-6
Restant taakstellingen na Najaarsrapportage 2024		**-**	**2.335**	**2.488**	**5.252**	**5.252**

Toelichting:

Forensen- en toeristenbelasting
Inmiddels is het externe onderzoek afgerond en is er eind september een adviesrapport opgeleverd. Op basis daarvan heeft het college de tarieven voor de Toeristen- en Forensenbelasting 2025 verhoogd en voorgelegd aan de raad. Deze neemt hier in de raad van december een besluit over. We gaan er vanuit dat de hogere tarieven worden vastgesteld door de raad en dat daarmee de structurele taakstelling voor 2025 e.v. van € 800.000 is gerealiseerd.

Minder subsidie voor het museum
Inmiddels is duidelijk dat één gezamenlijk onderkomen niet de oplossing biedt om tot een bezuiniging te komen in 2027. Het initiatief ligt bij het Pakhuis. Het resterende budget kan ingezet worden om deze plannen door te laten rekenen.

Bouwstenen Sociaal Domein
Hoewel we als gevolg van met name prijsstijgingen blijvende druk ervaren op de uitgaven in het sociaal domein, houden we vertrouwen in de beweging/maatregelen die we hebben ingezet. Meer investeren in de voorkant (preventie) leidt uiteindelijk tot besparingen aan de achterkant (zorguitgaven).

Incidenteel wordt via deze Najaarsrapportage de restant taakstelling 2024 ingevuld met incidentele voordelen in het sociaal domein.

Onderhoud wegen
Er wordt hard gewerkt aan het nieuwe wegenbeheerplan. We hebben een deel van de taakstelling 2025 e.v. in weten te vullen door vrijvallende kapitaallasten op het project Kerkdennen. De taakstelling 2024 is incidenteel ingevuld via de stelpost Prijsmutaties.

Groenonderhoud
Er wordt hard gewerkt aan het nieuwe groenbeheerplan. We ervaren enerzijds opwaartse kostendruk door prijsstijgingen en areaaluitbreiding en anderzijds zien we mogelijkheden door onder meer het activeren van investeringen in groen. Deze worden nu nog als exploitatielast meegenomen (als groot onderhoud). We zijn aan het doorrekenen wat dit de gemeente per saldo kan opleveren. De taakstelling 2024 is incidenteel ingevuld via de stelpost Prijsmutaties.

Bezuiniging op Sport
Dit traject loopt. Geen aanvullende informatie ten opzichte van de Kadernota 2025.

Bezuiniging op bijdrage aan Meerinzicht
Inmiddels is aan de kant van Meerinzicht een ombuigingstraject opgestart. Dit mede omdat ook de andere deelnemende gemeenten (Harderwijk en Zeewolde) op zoek zijn naar bezuinigingen. Eind 2024 worden de eerste resultaten van dit traject verwacht.

Reëel begroten (Zero Based Budgetting)
Inmiddels is deze ombuiging (via de MJB 2025 en deze Najaarsrapportage 2024) volledig gerealiseerd. Hiervoor is het voordeel op de actualisatie van de kapitaallasten gebruikt.